

Naturstyrelsen Søhøjlandet
Vejsøvej 12
8600 Silkeborg

Att. Anders Busse Nielsen

Landskab og Skov
J.nr. 2023 - 110438
Ref. caedf
Den 17. april 2024

Afgørelse om, at udvidelse af Anebjerg Skov ikke er omfattet af krav om miljøvurdering

Miljøstyrelsen har den 17. november 2023 modtaget Naturstyrelsens ansøgning via Skanderborg Kommune om udvidelse af Anebjerg Skov med 54 hektar. Skoven rejses på landbrugsjord, da et af de primære formål med skovrejsningen er at beskytte grundvandet og dertil knyttede drikkevandsinteresser.

Afgørelse

Miljøstyrelsen har på baggrund af en screening vurderet, at projektet ikke vil kunne påvirke miljøet væsentligt og derfor ikke er omfattet af krav om miljøvurdering. Afgørelsen er truffet efter § 21 i miljøvurderingsloven¹.

Afgørelsen er ikke en tilladelse, men alene en afgørelse om, at projektet ikke skal gennemgå en miljøvurderingsproces. Naturstyrelsen har ansvar for at indhente eventuelle nødvendige tilladelser og dispensationer for at realisere projektet.

Screeningen er gennemført med udgangspunkt i det projekt, som er beskrevet i ansøgningen og på baggrund af de miljømæssige forudsætninger, som er gældende på screeningstidspunktet.

Hvis projektet ændres, er Naturstyrelsen forpligtet til at ansøge igen med henblik på at få afgjort om ændringen er omfattet af krav om miljøvurdering.

Afgørelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt eller ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år, jf. miljøvurderingslovens § 39.

Sagens oplysninger

Ansøgningen er indgivet i henhold til § 18 i miljøvurderingsloven. Ansøgningen er fremsendt til Miljøstyrelsen, som varetager kommunalbestyrelsens opgaver og beføjelser for anlægget, jf. §3, stk. 1, nr. 1 i miljøvurderingsbekendtgørelsen², da Naturstyrelsen er bygherre.

Projektet er omfattet af bilag 2, punkt 1d i miljøvurderingsloven: *Nyplantning og rydning af skov med henblik på omlægning til anden arealudnyttelse.*

¹ LBK nr 4 af 03/01/2023 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM).

² BEK nr 806 af 14/06/2023 Bekendtgørelse om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter

Naturstyrelsen har leveret supplerende oplysninger den 26. februar 2024 og den 15. marts 2024. Sagens dokumenter omfatter Naturstyrelsens ansøgning (bilag 1), projektbeskrivelse (bilag 2) og supplerende oplysninger (bilag 3).

Projektbeskrivelse

Formål og baggrund

Siden 2009 er Anebjerg Skov vokset frem i etaper parallelt med byudviklingen i Anebjerg. Det har gjort skoven til et stort, bynært skovlandskab hvor målsætningen har været en ny form for arealmæssig integrering af byudvikling og naturudvikling.

Nærværende skovrejsningsprojekt er 8. etape af skovrejsningen, og er en udvidelse på i alt 54 hektar fordelt over tre adskilte delområder, der alle ligger i tilknytning til den eksisterende Anebjerg Skov (Figur 1).

De tre delområder benævnes som:

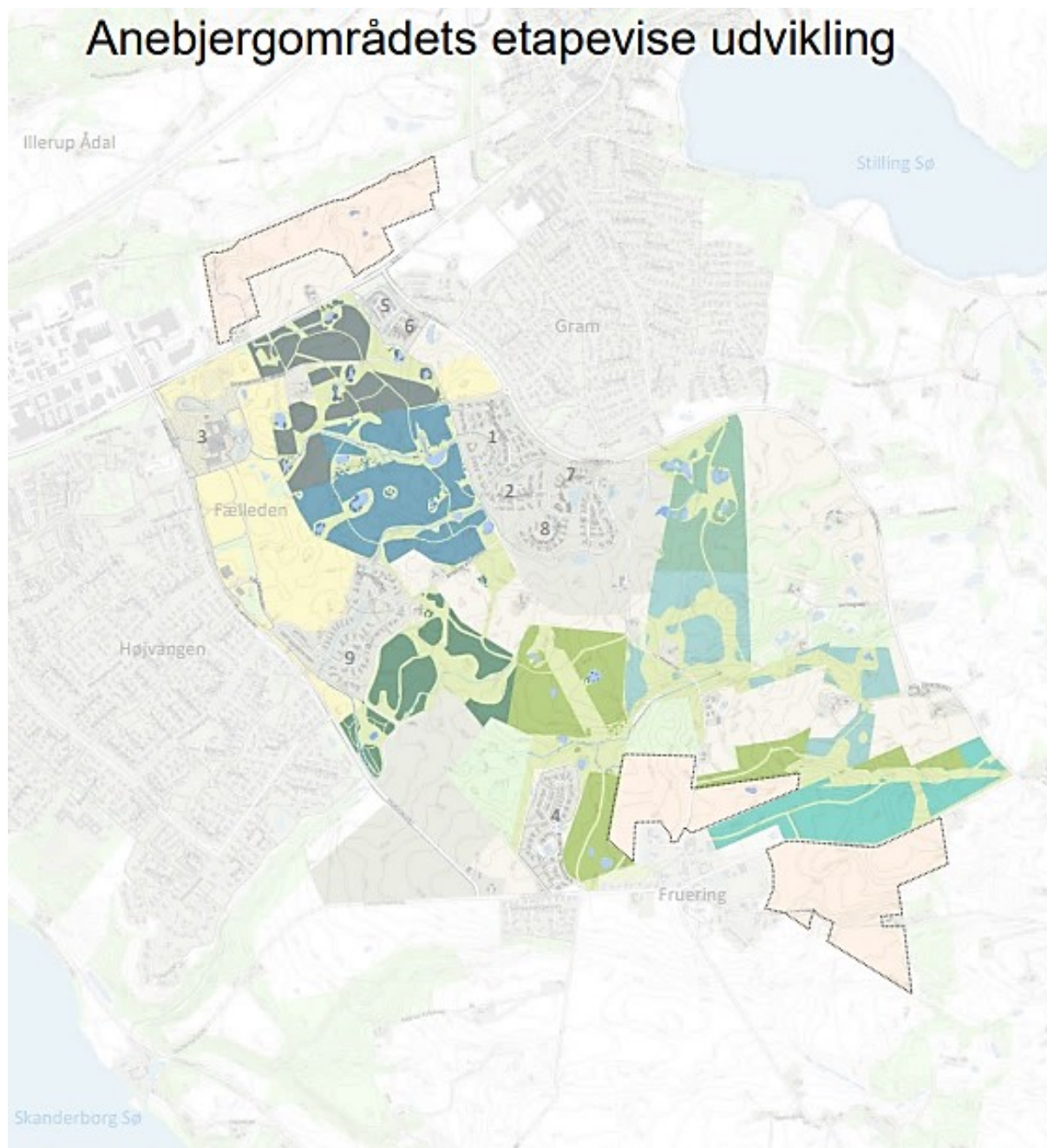
- Delområdet ved Stilling Landevej (19 hektar)
- Delområdet nord for Fruering (ca. 13 hektar)
- Delområdet øst for Fruering (ca. 22 hektar).

Sammenlagt forøger det Anebjerg Skov fra 184,5 hektar til 238,5 hektar.

Projektet rejses på landbrugsjord i forbindelse med tiltag om forbedring af grundvand, og har derudover flere formål såsom at skabe rekreative offentligt tilgængelige naturarealer, skabe mere og bedre biodiversitet, forøge skovarealet i Danmark og forbedre klima og miljø.

Planlægning og projektering af de tre områder er foretaget med afsæt i de anvisninger som fremgår af publikationen Statslig skovrejsning – rammer og retningslinjerne fra 2019. Retningslinjerne omhandler blandt andet hensyn til friluftsliv, natur, miljøbeskyttelse, kulturhistorie og landskab, træproduktion samt klima og klimasikring.

Anebjergområdets etapevise udvikling

Byudvikling

1) 2012, Agerhønebakken	6) 2018, Skovsangervej
2) 2015, Blishønedalen	7) 2019, Følfothøjen
3) 2015, Rådhus og Arena	8) 2019, Hvidkløverhøjen
4) 2018, Fruering Skovmark	9) 2020, Admiraltoften
5) 2018, Tårnfalkebakken	

Anebjerg Skov

- 2009
- 2010
- 2011
- 2012
- 2015
- 2017
- 2020

Arealer hvor Anebjerg Skov udvides i 2024

Øvrige arealer

- Kommunale arealer
- Fremtidig byudvikling
- Private arealer
- Privat skov/skovrejsning

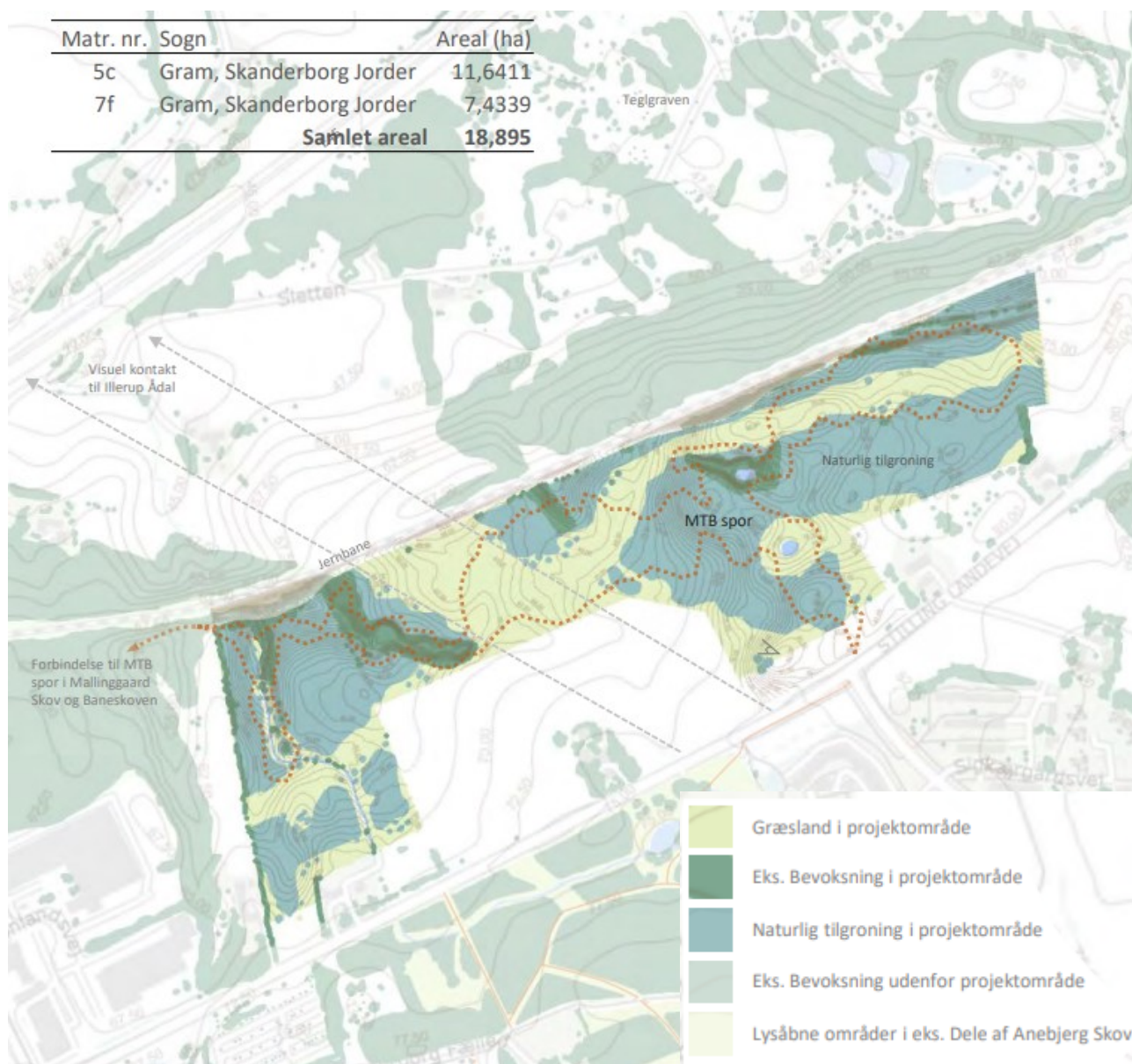
Figur 1. Udklip fra ansøgningsmaterialet. Oversigt over udvidelsen af Anebjerg Skov. Kortet viser placeringen af de tre projektområder (sandfarvet) i relation til eksisterende Anebjerg Skov og den etapevise udvikling der er sket siden 2009.

Delområderne

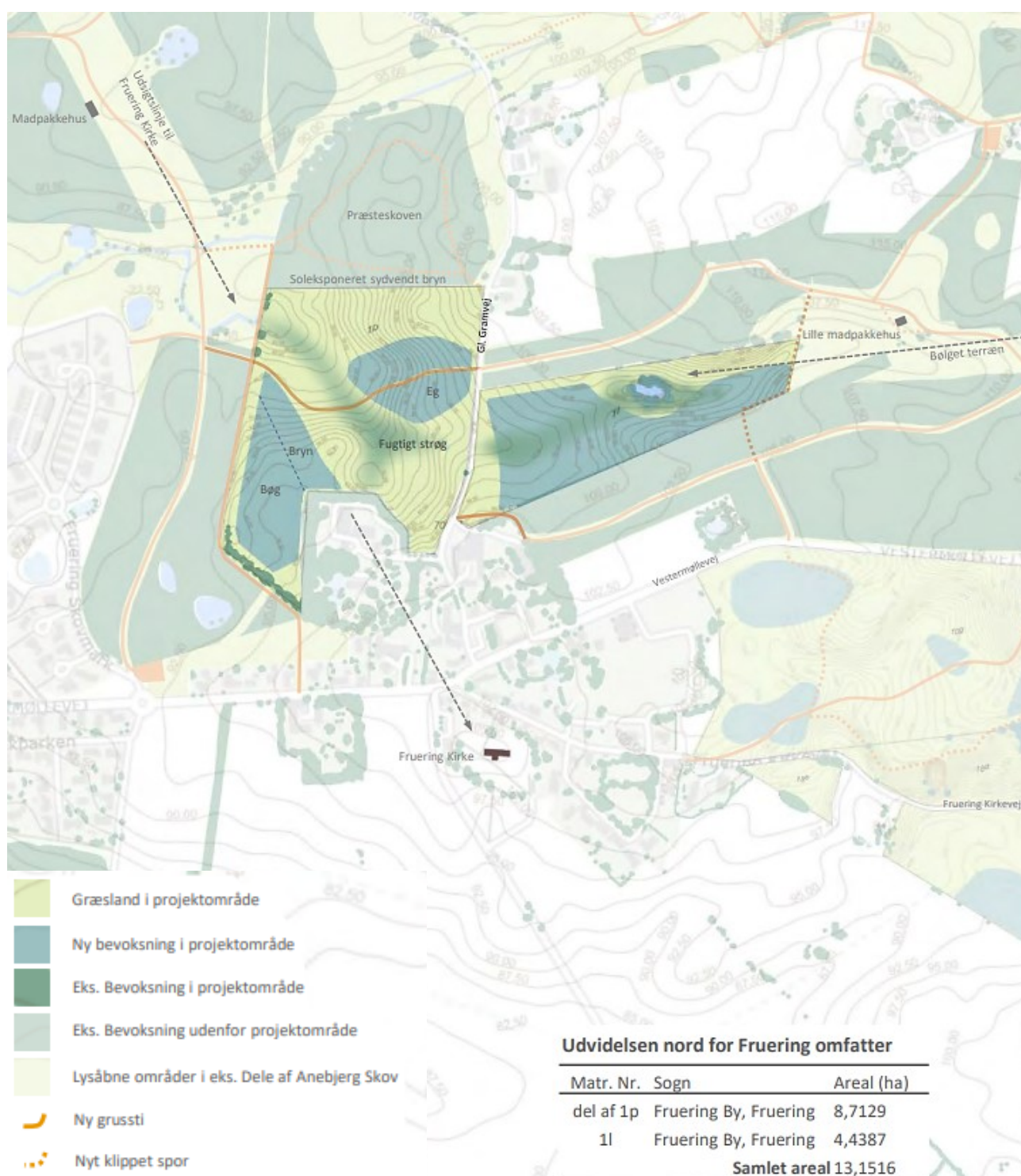
Udvidelsen af Anebjerg Skov er som nævnt fordelt over tre delområder med forskellige tiltag.

Naturstyrelsen ejer alle arealerne som skovudvidelsen foregår på. Arealerne i delområderne nord og øst for Fruering har de ejet siden 2017, hvor arealerne i perioden har været dyrket som økologisk planteavl med halv mængde gødningstilførsel i form af kunstgødning. Delområdet ved Stilling Landevej har ligget som brak/permanent græs, dele fra 2016 og andre dele fra 2019. Tre hektar har været i landbrugsmæssig drift med gødningstilførsel i form af kunstgødning frem til og med dyrkningssæsonen 2022.

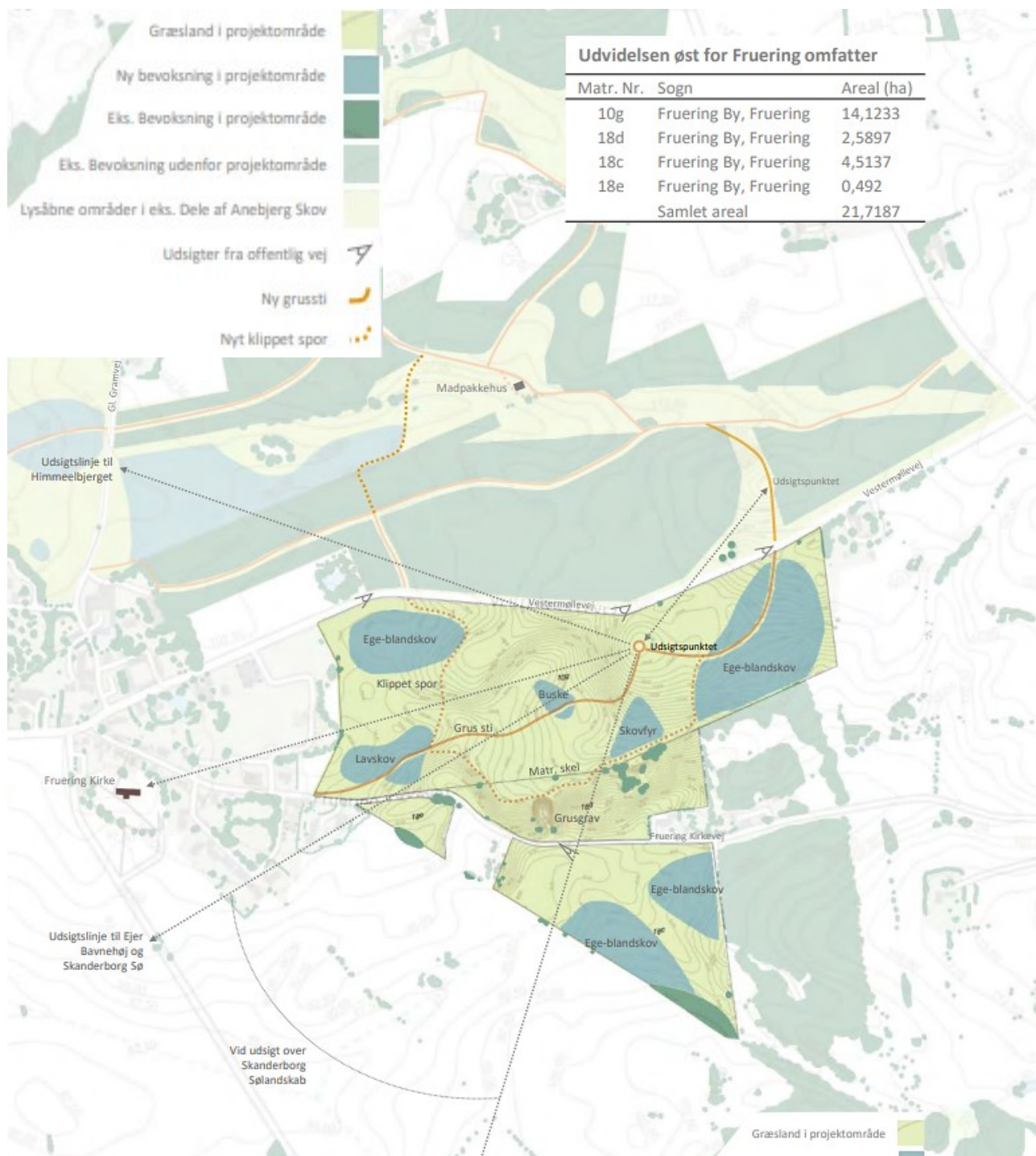
Naturstyrelsen oplyser, at alle tre delområder, samt den eksisterende del af Anebjerg Skov, er bundet op på en samarbejdsaftale om Anebjerg Skov, som er udarbejdet mellem Skanderborg Kommune og Naturstyrelsen. Planerne om etablering samt udvidelse af Anebjerg Skov er dermed foregået i tæt samarbejde med kommunen. Nedenstående kortmateriale viser en oversigt over de tre områder – delområdet ved Stilling Landevej, delområdet nord for Fruering og delområdet øst for Fruering – og de forskellige tiltag.

Figur 2. Udklip fra ansøgningsmaterialet. Delområdet ved Stilling Landevej. Udover beplantning skal der bl.a. etableres et nyt MTB-spor.

Figur 3. Udklip fra ansøgningsmaterialet. Delområdet nord for Fruering. Udover beplantning skal der bl.a. anlægges en ny grussti og et klippet spor.

Figur 4. Udklip fra ansøgningsmaterialet. Delområdet øst for Fruering. Udover beplantning skal der bl.a. anlægges en ny grussti og et klippet spor.

Anlægsaktiviteter

Det fremgår af ansøgningsmaterialet, at der i forbindelse med projektet er anlægsaktiviteter der omhandler jordbearbejdning og tilplantning, anlæggelse af forskellige publikumstiltag, hydrologitiltag samt hegning i relation til anlæggelse af lysåbne arealer samt beskyttelse af nyplantede træer. De forskellige anlægsaktiviteter gennemgås i det nedenstående.

Jordbearbejdning og tilplantning

I forbindelse med skovrejsningen vil der ske jordbearbejdning, som ifølge Naturstyrelsen vil være sammenligneligt den landbrugsdrift, der tidligere har været på arealerne. Dette vil inkludere aktiviteter/harvning i april 2024 (forarbejde til plantning af skov). Tilplantningen vil ske med maskine, hvor der laves en skrippe (revne) hvori planten sættes og trykkes fast. Plantemaskinen er en mindre efterhængt maskine, der trækkes af en landbrugstraktor. Alt efter vejrlig vil det tage omkring 8 arbejdsdage at plante alle træerne. Herefter tilsås øvrige arealer med enggræsblandinger, som forventes afsluttet to uger efter opstart.

Naturstyrelsen oplyser, at alle aktiviteterne vil foregå i dagtimerne inden for normal arbejdstid. I første vækstsæson (2024) renholdes tilplantede arealer for uønsket 'ukrudt' med traktor, hvorpå der er front- og bagmonteret renser. Afhængig af vejret renses der forventeligt 6-8 gange i perioden ultimo maj til primo oktober. Der opsættes et midlertidigt hegn (kulturhegn) omkring de plantede arealer i perioden april/tidlig maj 2024, som forventeligt fjernes igen efter tredje vækstsæson. Hegnets formål er at undgå bidskader fra vildtlevende dyr på de nyplantede træer.

Publikumstiltag

For at øge skovens rekreative værdi udlægges der ca. 1,7 m brede grusstier i delområderne nord og øst for Fruering samt et mountainbike spor i delområdet ved Stilling Landevej med en bredde på ca. 1 m og en samlet længde på 3,1 km. Det nye spor kobler sig på eksisterende MTB-spor i Mallinggård Skoven og Baneskoven, og indgår dermed som et samlet sporforløb på 8 km.

Lastning af materiale og udgravning af stikasse på 10 cm. i dybden udføres med bæltekørende gravemaskiner. Derudover etableres der en cirkulær kampestenssætning som vil markere et udsigtspunkt i delområdet øst for Fruering. Anlæg af stier og kampestenssætning er planlagt til anden halvdel af august 2024, og forventes, afhængig af vejrlig, at tage 2-3 uger. MTB-sporet anlægges ikke af Naturstyrelsen, men af Skanderborg MTB og Skanderborg sporbyggerlaug og er planlagt til opstart i maj/juni med forventet afslutning i sensommeren.

Hydrologitiltag

Det planlægges at genskabe et fugtigt strøg i delområdet nord for Fruering, med et forløb fra et lille vandhul øst for Gl. Gramvej og i retning til det åbne vandløbsprofil i delområdets vestlige skel (Figur 5). For at genetablere den naturlige hydrologi, afbrydes hoveddrænet og drænledningen graves op punktvis i strækninger på mindst 5 m og rørender afproppes, hvorefter udgravningen igen kastes til. Strækningen hvor drænet afbrydes, er i alt ca. 470 m.

I delområdet øst for Fruering ændres der ikke aktivt på afvandingen, mens der i delområdet ved Stilling Landevej vil blive foretaget søgegravning for at lokalisere og bryde eventuelle dræn, der dræner vand fra en beskyttede sø, der ifølge Naturstyrelsen står uden vand store dele af året.

Figur 5. Udklip fra ansøgningsmaterialet. Den grønne bølge der løber fra vandhullet øst for Gl. Gramvej til delområdets vestlige skel illustrerer det planlagte hydrologitiltag der skal genskabe et fugtigt strøg. Øst for Gl. Gramvej vil genskabelse af overfladevandets naturlige hydrologi bidrage til, at dele af den nye bevoksning (blå) kan udvikles til at få karakter af sumpskov. Vest for Gl. Gramvej vil den fugtige lavning bugte sig gennem det lysåbne terræn (grøn) og dermed med tiden få præg af en tidvis våd eng.

Lysåbne arealer

I delområdet øst for Fruering vil der være lysåbne arealer, hvor den nye grussti vil dele det store areal mellem Vestermøllevej og Fruering Kirkevej i to adskilte folde, der vil blive afgræsset. De resterende lysåbne arealer, der ikke bliver en del af græsningsfoldene, vil blive drevet med tilbagevendende slæt. Græsning og tilbagevendende slæt vil sikre, at der er løbende forstyrrelser, at næring langsomt bliver fjernet og at der ikke opbygges tykke førnelag som hæmmer indvandring og spirring af blomstrende urter.

I delområdet nord for Fruering vil grusstien i det store område vest Gl. Gramvej ligeledes adskille området i to folde, der vil kunne blive græsset. I området øst for Gl. Gramvej vil de lysåbne arealer blive drevet med tilbagevendende slæt. I delområdet ved Stilling Landevej krydser mountainbikesporet det lysåbne strøg og der er derfor ikke planlagt græsning i dette område. Græsningsfoldene etableres med almindelige 2-trådsdyrehegn, og vil forventeligt blive opsat i løbet af én arbejdsuge i april 2025. Samlet set vil der blive opsat 3 km lbm dyrehegn med klaplåger og led, der vil sikre friluftslivets adgang til arealerne. Arealerne forpagtes ud til afgræsning med enten kreaturer eller heste.

Landskabelige ændringer i forbindelse med projektet

Projektet udløser i to af delområderne en skovbyggelinje på 300 m jf. naturbeskyttelsesloven.

Ved delområdet Stilling Landevej udvides skovbyggelinjen på et mindre areal syd for Stilling Landevej, mens delområdet øst for Fruering vil medføre en større udvidelse af skovbyggelinjen mod syd (se afsnit om bygge- og beskyttelseslinjer).

Anlægsperiode og arbejdstider

Anlægsperioden er angivet at foregå i perioden fra 04/2024 til 06/2024. Anlægsarbejdet vil blive igangsat så snart jorden er 'tjenelig' og have en kortvarig karakter der, så vidt muligt, begrænses til april og maj 2024.

I første vækstperiode renholdes tilplantede arealer for uønsket 'ukrudt'. Afhængig af vejret renses der forventelig 6-8 gange i perioden ultimo maj til primo oktober.

Vurdering

Miljøstyrelsen har på baggrund af ansøgningsmaterialet vurderet, at projektet ikke vil medføre en væsentlig indvirkning på miljøet, og derfor ikke kræver udarbejdelse af en miljøvurdering. Dette er uddybet og begrundet nedenfor.

Målsatte vandområder

Projektets påvirkninger på alle direkte eller indirekte berørte vandområder har betydning for hvorvidt der kan ske tilstandsforringelser eller manglende målopfyldelse for målsatte vandområder, jf. rammerne for beskyttelse af danske vandområder i gældende vandområdeplan for 2021-2027 og indsatsbekendtgørelse³.

Aktiviteter der kan påvirke målsatte vandområder

Naturstyrelsen oplyser, at det vil ske afbrud af dræn for at genskabe naturlig hydrologi i delområdet nord for Fruering. Genskabelse af naturlig hydrologi kan potentielt påvirke målsatte vandområder direkte eller indirekte, hvis miljøfremmende stoffer (herunder pesticider og metaller) fra de tidligere landbrugsarealer frigives og mobiliseres i forbindelse med at området gøres vådt.

Genopretning af naturlig hydrologi

Jf. afsnittet 'hydrologitiltag' planlægges det i delområdet nord for Fruering at genskabe et fugtigt strøg med et forløb fra et lille vandhul øst for Gl. Gramvej og i retning mod vest. Naturstyrelsen oplyser, at området ud fra gamle kort fremgår som en våd eng. Genskabelse af det tidvise fugtige strøg gennemføres ved at bryde hoveddrænledningen og i stedet lade overfladeafstrømning fra arealerne samle sig og løbe på overfladen i den naturlige lavning, der er i terrænet. Naturstyrelsen oplyser, at der ikke etableres et egentligt vandløbsprofil. Strækningen, hvor drænet afbrydes, er i alt ca. 470 meter, hvor drænledningen graves op punktvis i strækninger på mindst 5 meter og rørender afproppes, hvorefter udgravningen kastes til igen. Ved Gl. Gramvej bevares to eksisterende nedløbsbrønde og rørledningen, der fører vandet under vejen. På østsiden frakobles dræntilløbet, så overfladevandet tilbageholdes i den nye bevoksning og enten optages i plantevæksten eller nedsiver i jordbunden. Ved at bibeholde nedløbsbrønden, undgås det at eventuel opstuvet vand løber over vejen, men i stedet, som hidtil, vil kunne løbe ned i brønden gennem topristen og under vejen. Vest for Gl. Gramvej føres drænutløbet fra brønden til terræn, hvor terrænkoten gør dette muligt og vandet løber herfra videre på overfladen (Figur 6).

³ BEK nr. 797 af 13/06/2023 vedr. bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

Figur 6. Udklip fra ansøgningsmaterialet. Genskabelse af det fugtige strøg (blågrøn bølge) der går fra vandhullet øst for Gl.Gramvej og i retning mod delområdets vestlige skel.

Naturstyrelsen vurderer, at ændringen fra lukket rørledning til afstrømning på terrænoverfladen vil medvirke til at forsinke vandets vej til Skanderborg Sø som har forbindelse via vandløbet Holtsbæk m. sydlig udløb (se afsnit om vandløb i nedenstående). Det topografiske opland til delområdet (0,6 km²) er meget lille i forhold til søens samlede opland (100 km²), og ændringen vil derfor næppe kunne måles. Derimod vurderer Naturstyrelsen, at ændringen til mere naturlig hydrologi er positiv i forhold til naturindholdet i området, og at ændringen ikke vil have negative konsekvenser for Skanderborg Sø og Holtsbæk m. sydlig udløb. Miljøstyrelsen er enig i denne vurdering, hvilket er uddybet i de nedenstående afsnit.

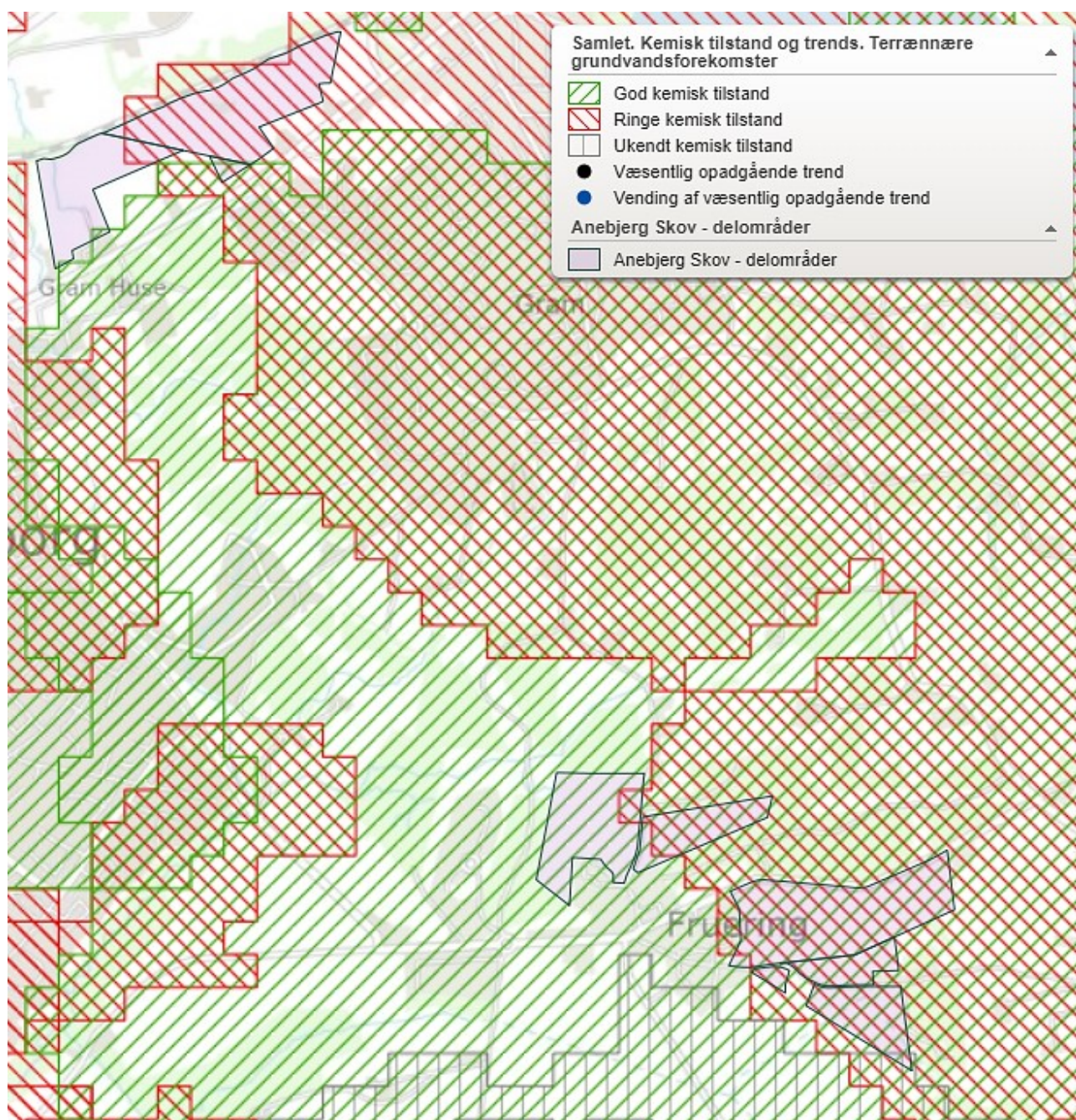
I delområdet øst for Fruering ændres der ikke aktivt på afvandingen. Naturstyrelsen oplyser, at de ikke er bekendt med, at der skulle være aktive rørlagte dræn på det pågældende delområde, og dermed ikke noget umiddelbart potentiale for genopretning af mere naturlig hydrologi.

I delområdet ved Stilling Landevej vil der blive foretaget søgegravning for at lokalisere og bryde eventuelle dræn, der dræner vand fra den beskyttede sø, der som tidligere nævnt, ifølge Naturstyrelsen og ortofoto fra området står uden vand store dele af året.

Grundvand

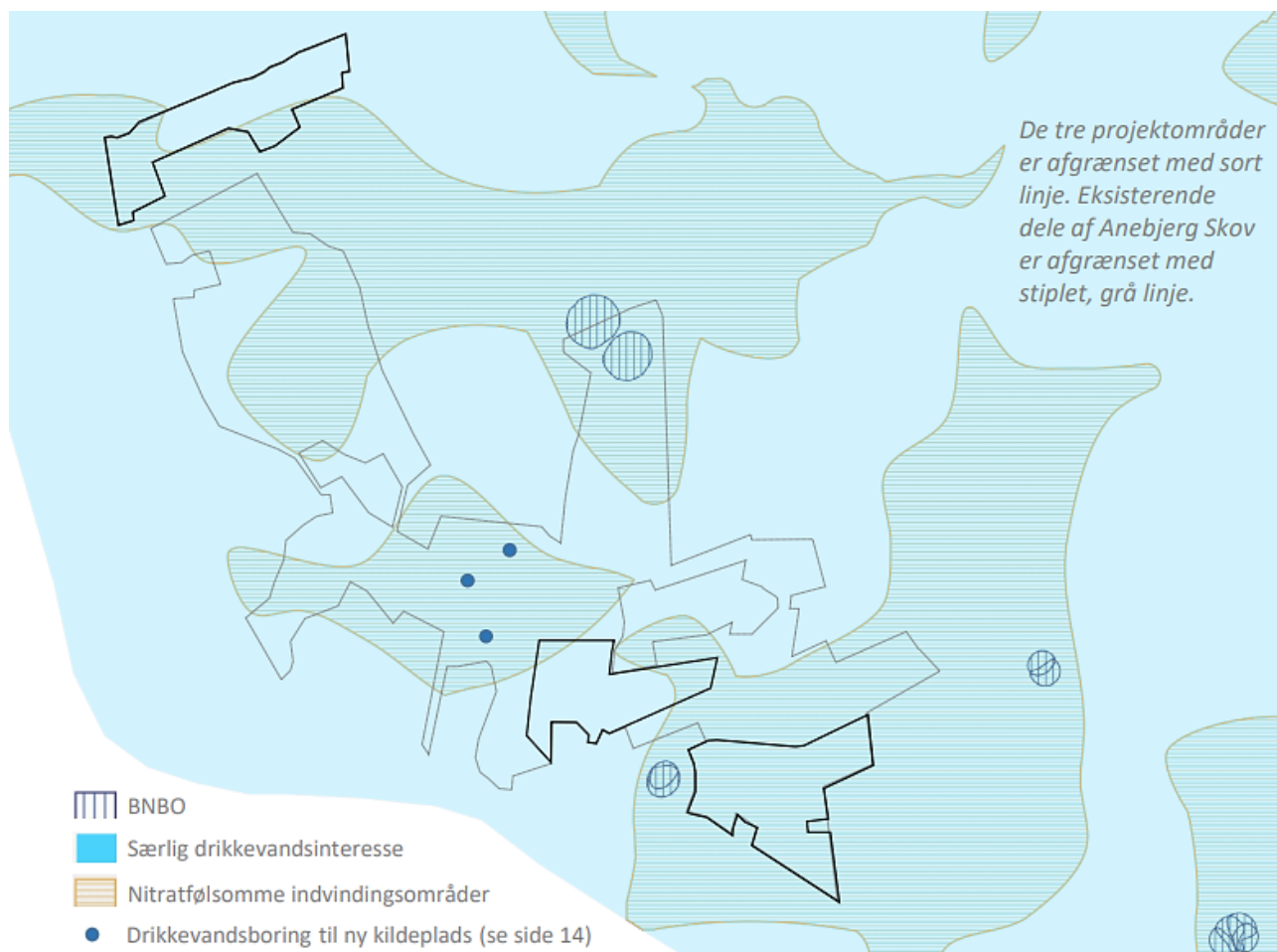
Naturstyrelsen oplyser, at der ikke er behov for grundvandssænkning i forbindelse med projektet.

Der er registreret terrænnære grundvandsforekomster inden for projektområdet, hvor den terrænnære grundvandsforekomst er målsat til god kvantitativ tilstand og god kemisk tilstand. Forekomstens tilstand er, inden for projektområdet, i god kvantitativ tilstand, men er hovedsageligt i ringe kemisk tilstand grundet påvirkning af drikkevandskvaliteten fra pesticider (Figur 7). I den vestlige del af delområdet nord for Fruering er den dog i god kemisk tilstand, mens den i den vestlige del af delområdet ved Stilling Landevej er i ukendt kemisk tilstand.

Figur 7. Oversigt over den samlede kemiske tilstand for den terrænnære grundvands-forekomst i området.

Af de tre nye delområders samlede areal på 54 hektar er 36 hektar udpeget som nitrutfølsomme indvindingsområder. Hele delområdet øst for Frøring er placeret inden for udpegningen mens den østlige del af delområdet nord for Frøring er placeret inden for. Ved delområdet Stilling Landevej er det den sydøstlige del der er placeret inden for et nitrutfølsomt indvindingsområde (Figur 8).

Figur 8. Udklip fra ansøgningsmaterialet. Oversigt over delområdernes placering inden for områder med særlig drikkevandsinteresse, nitratfølsomme indvindingsområder og boringsnære beskyttelsesområder (BNBO).

Naturstyrelsen vurderer, at grundvandsforekomsterne ikke påvirkes, idet der ikke er behov for permanent grundvandssænkning i forbindelse med projektet, og da der ikke er nogen anvendelse eller udledning af miljøfremmende eller forurenende stoffer. Heller ikke på sigt vil der være risiko for en forringelse af grundvandsforekomstens tilstand, da brug af gødskning og pesticider ophører på arealerne i forbindelse med skovrejsningen.

Naturstyrelsen har oplyst, at dele af delområdet ved Stilling Landevej har ligget hen som brak/permanent græs siden 2016 og 2019 mens de resterende tre hektar har været i landbrugsmæssig drift med gødningstilførsel i form af kunstgødning. Delområderne ved Fruering har siden 2017 været dyrket med økologisk planteavl med halv mængde gødningstilførsel i form af kunstgødning.

Miljøstyrelsen vurderer på det foreliggende grundlag, at projektet, hverken i anlægs- eller driftsfasen, medfører risiko for at forringe eksisterende grundvandstilstande, idet projektet ikke udleder miljøforurenende stoffer, som kan nedsive lokalt til grundvandsmagasinet, hvorfor grundvandsforekomsternes samlede kvantitative og kemiske tilstand ikke forringes. Det vurderes yderligere, at genskabelsen af det fugtige strøg i delområdet nord for Fruering ikke vil øge risikoen for udvaskning af tungmetaller og zink, idet der ikke har været udkørt spildevandsslam eller svinegylle på arealerne da de var i landbrugsmæssig drift, men udelukkende kunstgødning. Der vil dermed ikke være problemer med hensyn til udvaskning af disse stoffer til grundvandet, når området gøres vådt.

Da projektet medfører et ophør af udledningen af pesticider og gødskning på arealerne, vurderes det at projektet fremadrettet vil have en positiv indvirkning på grundvandsforekomsten.

Mossø og Skanderborg Sø

Der er ingen målsatte søer inden for projektområdet, men delområdet ved Stilling Landevej ligger i oplandet til Illerup Å og dermed til Mossø (vandområde ID:495) der er målsat til at skulle opnå god økologisk- og god kemisk tilstand. Den aktuelle samlede økologiske tilstand er moderat grundet kvalitetselementet fytoplankton.

De to delområder ved Fruering ligger begge i oplandet til Skanderborg Sø (vandområde ID: 516), der ligeledes er målsat til at opnå god økologisk- og god kemisk tilstand. Den aktuelle samlede økologiske tilstand er dårlig grundet kvalitetselementet fisk mens den kemiske tilstand er god.

Naturstyrelsen oplyser, at der hverken i anlægs- eller driftsfasen anvendes eller udledes miljøfremmende eller forurenende stoffer som kan påvirke tilstanden i Mossø eller Skanderborg Sø.

Naturstyrelsen oplyser, at der i samarbejdsaftalen om Anebjerg Skov, der blev underskrevet i 2007 i forbindelse med første etape af skovrejsningen, er blevet foretaget en vurdering der viser at ophør af gødningstilførsel på de potentielt 300 hektar - når hele skovrejsningsprojektet er en realitet - vil reducere kvælstofudvaskningen til Skanderborg Sø (Gudenåsystemet) med op mod 10 ton årligt, sammenlignet med niveauet før skovrejsningen.

Miljøstyrelsen vurderer, at da projektet ikke anvender eller udleder forurenende stoffer og ej heller har direkte hydrologisk forbindelse til søerne, at projektet ikke vil medføre en ændring i tilstandsklassen for søernes kvalitetselementer eller hindre målopfyldelse.

Illerup Å og Holtsbæk m. sydlig udløb

Der er ingen målsatte vandløb inden for projektområdet.

Delområdet ved Stilling Landevej ligger i oplandet til Illerup Å (DK Vandområde ID: 08632) hvis samlede miljømål er god økologisk- og god kemisk tilstand. Den aktuelle samlede økologiske tilstand er dårlig grundet kvalitetselementet fisk mens den kemiske tilstand er ukendt.

Nærmeste målsatte vandløb opstrøms delområderne nord for Fruering og øst for Fruering er Holtsbæk – m. sydlig udløb (DK vandområde ID: 05751), der ligger henholdsvis ca. 866 m og ca. 1,6 km nordvest for delområderne. Det samlede miljømål for Holtsbæk m. sydlig udløb er god økologisk- og god kemisk tilstand. Den aktuelle samlede økologiske tilstand er god mens den kemiske tilstand er ukendt.

Miljøstyrelsen vurderer, at da projektet hverken i anlægs- eller driftsfasen anvender eller udleder forurenende stoffer, og ej heller har direkte hydrologisk forbindelse til vandløbene, og hermed ingen påvirkning med sediment eller andet, at projektet ikke vil medføre en ændring i tilstandsklassen for vandløbets kvalitetselementer eller hindre målopfyldelse.

Randers Fjord

Projektområdet er beliggende i hovedvandopland 1.5 Randers Fjord (vandområde ID:137), som har et samlet miljømål om god økologisk- og god kemisk tilstand. Den aktuelle samlede økologiske tilstand er moderat grundet kvalitetselementet bunddyr (bentiske invertebrater). Den kemiske tilstand er ikke-god kemisk tilstand grundet antracen.

Miljøstyrelsen vurderer, at projektet ikke ændre på tilstanden eller strider imod vandplanlægningen for Randers Fjord, da projektet hverken i anlægs- eller driftsfasen anvender eller udleder forurenende stoffer, som kan medvirke til forringelse af vandområdets tilstand eller hindre opfyldelse af fastlagte miljømål.

Havstrategi

Naturstyrelsen vurderer, at projektet ikke vil påvirke muligheden for at der opnås god miljøtilstand i Kattegats økosystem jf. lov om havstrategi⁴. (LBK 1161 af 25/11/19). Dette begrundes i, at projektet ikke tilfører forurenende stoffer til området, hverken i anlægs- eller driftsfase og da der ikke er hydrologisk forbindelse til havet. Miljøstyrelsen vurderer med baggrund i ovenstående, at projektet ikke er til hinder for målopfyldelse af Danmarks havstrategi, idet projektet ikke strider mod beskrivelserne i havstrategien.

Samlet vurdering i henhold til målsatte vandområder

På det foreliggende grundlag er det således Miljøstyrelsens vurdering, at projektet ikke medfører risiko for at forringe den eksisterende tilstand eller forhindre målopfyldelse for målsatte overflade- og kystvandområder samt for grundvandsforekomster, jf. lov om vandplanlægning, idet der ikke sker påvirkning af overfladevand og grundvandsmagasiner. Skovrejsningen forventes at bidrage til et bedre vandmiljø, når de tre delområder tages ud af landbrugsmæssig drift, og der dermed sker en mindsket udledning af næringsstoffer og evt. pesticidrester til både grundvand, vandløb, søer samt kyst- og havmiljø.

Okker

Projektområdet er klassificeret som okkerklasse IV, dvs. ingen risiko for okkerudledning.

Beskyttede natur og beskyttede arter

Væsentlighedsvurdering af Natura 2000-område

Natura 2000-områder er betegnelsen for et sammenhængende netværk af beskyttede naturområder i EU, udpeget på grundlag af bestemmelser i de to EU-direktiver: fuglebeskyttelsesdirektivet og habitatdirektivet. Områderne er udpeget til at bevare og beskytte naturtyper og vilde dyre- og plantearter, som er sjældne, truede eller karakteristiske for EU-landene.

Afstand til nærmeste Natura 2000- områder

De tre delområder, der indgår i udvidelsen af Anebjerg Skov, er beliggende mere end 7,2 km fra Natura 2000-området nr. 52 (Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenå). For området gælder et udpegningsgrundlag, som rummer forekomster af arter og naturtyper, der er omfattet af naturdirektiverne. Natura 2000-området N52 omfatter Habitatområde H48 og Fuglebeskyttelsesområde F33 og F35. Udpegningsgrundlaget for habitatområde H48 inkluderer 24 naturtyper og 5 arter (Figur 9), mens udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområde F33 og F35 inkluderer henholdsvis 9 og 3 fugle (Figur 10).

Knap 6,9 km fra delområdet ved Stilling Landevej ligger desuden Natura 2000-område nr. 232 (Lillering Skov, Stjær Skov, Tåstrup Sø og Tåstrup Mose). N232 omfatter Habitatområde H232 der inkluderer 10 naturtyper og 2 arter (Figur 11)

⁴ LBK nr. 1161 af 25/11/2019 vedr. bekendtgørelse af lov om havstrategi.

Udpegningsgrundlag for Natura 2000-områder

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 48		
Naturtyper:	Lobeliesø (3110)	Søbred med småurter (3130)
	Kransnålalge-sø (3140)	Næringsrig sø (3150)
	Brunvandet sø (3160)	Vandløb (3260)
	Å-mudderbanke (3270)	Våd hede (4010)
	Tør hede (4030)	Enekrat (5130)
	Surt overdrev* (6230)	Tidvis våd eng (6410)
	Højmose* (7110)	Nedbrudt højmose (7120)
	Hængesæk (7140)	Avneknippemose* (7210)
	Kildevæld* (7220)	Rigkær (7230)
	Bøg på mor med kristtorn (9120)	Bøg på muld (9130)
	Stilkeke-krat (9190)	Skovbevokset tørvemose* (91D0)
	Elle- og askeskov* (91E0)	
Arter:	Blank seglmos (6216)	Lys skivevandkalv (1082)
	Bæklampret (1096)	Stor vandsalamander (1166)
	Odder (1355)	Damflagermus (1318)

Figur 9. Udpegningsgrundlaget med naturtyper og arter for habitatområde nr. 48. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter i habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver, at der er tale om en prioriteret art.

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 33		
Fugle:	Havørn (TY)	Stor skallesluger (T)
	Fiskeørn (Y)	Hvepsevåge (Y)
	Stor hornugle (Y)	Isfugl (Y)
	Sortspætte (Y)	Hedelærke (Y)
	Rødrygget tornskade (Y)	

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 35		
Fugle:	Rørhøg (Y)	Plettet rørvagtel (Y)
	Isfugl (Y)	

Figur 10. Udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområde nr. 33 og 35. Ynglefugle (Y) og trækfugle (T).

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 232		
Naturtyper:	Kransnålalge-sø (3140)	Næringsrig sø (3150)
	Kalkoverdrev* (6210)	Surt overdrev* (6230)
	Hængesæk (7140)	Kildevæld* (7220)
	Rigkær (7230)	Bøg på muld (9130)
	Ege-blandskov (9160)	Elle- og askeskov* (91E0)
Arter:	Sumpvindelsnegl (1016)	Odder (1355)

Figur 11. Udpegningsgrundlag med naturtyper og arter for habitatområde nr. 232. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter i habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver, at der er tale om en prioriteret art.

Påvirkninger på udpegningsgrundlaget for habitatområde H48 og H232

Habitatområder har til formål at beskytte og genoprette en gunstig bevaringsstatus for bestemte naturtyper og arter af dyr og planter. Der vil ikke være nogle direkte fysiske påvirkninger af habitatområde H48 og H232 som følge af projektet. Anlægsarbejdets karakter, herunder at projektet ikke medfører udledning eller emissioner af miljøfremmede stoffer, at arbejdet udføres inden for normal arbejdstid samt i en afstand på over 6 km til habitatområderne gør at Miljøstyrelsen vurderer, at projektet ikke medfører påvirkninger på habitatnaturtyperne i H48 og H232.

Ud over habitatnaturtyperne er der samlet seks arter på udpegningsgrundlaget for H48 og H232: Bæklampret, odder, lys skivevandkalv, stor vandsalamander, damflagermus og sumpsvindelsnegl.

Bæklampret, lys skivevandkalv, stor vandsalamander og sumpsvindelsnegl kan grundet deres korte aktionsradius udelukkes at blive væsentligt påvirket grundet projektets karakter og afstanden fra projektet til habitatområderne. Damflagermus er registreret ved den nordlige del af Skanderborg Sø ca. 1,9 km fra delområdet ved Stilling Landevej og ca. 2,9 km fra delområdet nord for Fruering. Odder er registreret ved Skanderborg Sø ca. 2,1 km fra delområdet nord for Fruering. Arterne kan grundet deres aktionsradius potentielt forekomme i eller i nærheden af projektområdet, hvis der er egnede forhold. I det nedenstående er der foretaget en vurdering af hver art.

Damflagermus

De overordnede krav til vinterkvarteret for damflagermus er, at det skal være et sted hvor flagermusene er beskyttede mod fjender, uforstyrrede og frostfri, med lave plusgrader. I det åbne land, kan passende raste- og overvintringssteder være ældre hule træer, eller generelt træer med hulheder og sprækker. De jager typisk lavt over søer og større vandløb med frie vandflader, men ses også jage over f.eks. buske, rørskov og fugtige enge. I løbet af en nat kan de fouragere mere end 20 km fra yngle- og rasteområdet, og kan derfor, grundet deres aktionsradius, potentielt forekomme i eller i nærheden af projektområdet, hvis forholdene er egnede.

Naturstyrelsen oplyser, at projektområdet ikke indeholder egnede yngle- og rasteområder for damflagermus og vurderer, at bestanden ikke vil blive berørt negativt af den planlagte skovrejsning. Tværtimod, forventes det muligt, at de med tiden vil sprede sig og finde nye leve- og fourageringssteder i de nye delområder såvel som i de øvrige dele af Anebjerg Skov.

Miljøstyrelsen vurderer, at bestanden af damflagermus ikke påvirkes af projektet, da der ikke er potentielle yngle- og levesteder inden for projektområdet. Projektområdet fungerer i sin nuværende tilstand ikke som egnet yngle-, raste- eller fourageringsområde for arten, idet der ikke findes træer inden for projektområdet og større søer eller vandløb. Da projektet ligeledes ikke indebærer, at der fældes gamle træer, fjernes levende hegn eller andre landskabelige ledelinjer, nedrives bygninger eller fjernes fourageringssteder for flagermus, vurderer Miljøstyrelsen, at der ikke vil være risiko for påvirkning af områdets økologiske funktionalitet for damflagermus. Skulle individer af arten finde på at jage i nærområdet, vil dette ske om natten, hvorfor arten ikke vurderes at blive påvirket af projektet.

Odder

Odderen lever i tilknytning til vådområder. Den findes i såvel stillestående som rindende vand, og både i saltvand og ferskvand, især søer og moser med store rørskovsområder. Ungerne fødes i en sikker hule i et afsides, uforstyrret beliggende sø- eller moseområde, ofte en forladt rævegrav eller blot et hulrum under en trærod i åbrinken. Yngleområdet består af selve hulen, som ungerne fødes og opfostres i, og de nærmeste omgivelser. Et rasteområde for odder er mere diffust end et yngleområde, og kan forekomme mange steder langs vandløb og søer. Områderne kan være svære at lokalisere, men knytter sig primært til moser, krat, skov eller andre naturområder, hvor odderen kan finde relativt uforstyrret skjul i længere perioder på alle tider af året. Da odderen er udpræget tilknyttet vand med fisk vurderes den ikke at forekomme i eller i umiddelbar nærhed af projektet.

Miljøstyrelsen vurderer derfor, at projektet ikke hindrer gunstig bevaringsstatus, da bestanden af odder ikke påvirkes af projektet, da ingen af odderens yngle- eller rasteområder er til stede inden for projektområdet. Projekt påvirker heller ikke ynglevandhuller eller rasteområder uden for projektområdet hverken under anlægsarbejdet eller i drift.

Påvirkninger på udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområde F33 og F35

Fuglebeskyttelsesområder har til formål at beskytte levesteder for bestemte fuglearter der eksempelvis er følsomme over for ændringer af levesteder. Projektarbejdet har ingen direkte fysisk påvirkning på områderne og vil heller ikke medføre forstyrrelser for fuglene på grund af projektets karakter og afstand dertil.

For fuglebeskyttelsesområderne gælder det dog, at der findes en række mobile arter, der kan bevæge sig ud af fuglebeskyttelsesområdet, og det kan derfor ikke afvises, at nogle fugle vil raste eller fouragere i eller i nærheden af projektområdet, hvis der er egnede forhold.

Alle arterne på udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområde F33 og F35 - med undtagelse af stor hornugle og plettet rørvagtel - er registreret inden for få kilometer af projektområdet. Nærmeste fund er rørhøg der i 2022 er registreret fouragere på delområdet ved Stilling Landevej og i delområdet øst for Fruering.

I tabellen nedenfor er der foretaget en vurdering af mulig påvirkning for hver enkelt udpegningsart.

Art	Habitat og levevis	Registrering og vurdering	Påvirkningsgrad
Havørn	Havørne yngler fortrinsvis i gammel løvskov i nærheden af fjorde, lavvandede kyster og søer eller vådområder, hvor der er rigelige mængder af fisk og vandfugle, som udgør størstedelen af ørnens fødegrundlag. Havørne er sky fugle, der kræver, at deres redeområde er uforstyrret i en afstand af omkring 500 meter i perioden februar-august.	Nærmeste registrering er en overflyvning ca. 185 m fra delområdet øst for Fruering. Det vurderes, at udvidelse af skoven ikke vil påvirke bestanden af havørne væsentligt, da skovrejsningen sker på tidligere landbrugsjord, uden træer, og da skovene i nærområdet er skovrejsningsområder med yngre træer som dermed ikke er egnede. Projektet anlægges derfor ikke i eller i nærheden af potentielle yngleområder. Raste- og fourageringområder vurderes ligeledes ikke at blive påvirket væsentligt, da havørne foretrækker søer og fjorde og disse ikke er tilstede i eller i nærheden af projektområdet. Miljøstyrelsen vurderer derfor, at projektet, hverken i anlægs- eller driftsfasen, påvirker bestanden eller levesteder væsentligt.	Ikke væsentlig

Fiskeørn	Fiskeørne lever ved søer, floder og kyster, hvor de let kan fange deres bytte. Reden bygges i store træer, især i gammel skovfyr, hvor der er frie indflyvningsforhold. Det er vigtigt for fiskeørnen, at der i fourageringsområderne ikke er forstyrrelser, som kan hindre fuglene i at udnytte føderessourcen.	Nærmeste registrering er en overflyvning ca. 200 m fra delområdet øst for Fruering. Det vurderes, at udvidelse af skoven ikke vil påvirke bestanden af fiskeørne væsentlig, da skovrejsningen sker på tidligere landbrugsjord, uden træer, og da skovene i nærheden er skovrejsningsområder med yngre træer. Projektet anlægges derfor ikke i eller i nærheden af potentielle yngleområder. Raste- og fourageringsområder vurderes ligeledes ikke at blive påvirket, hverken i anlægs- eller driftsfasen, da disse ikke er til stede inden for projektområdet, og da fiskeørnen kræver områder uden forstyrrelser. Miljøstyrelsen vurderer derfor, at projektet, hverken i anlægs- eller driftsfasen, påvirker bestanden eller levesteder væsentligt.	Ikke væsentlig
Stor hornugle	I Danmark foretrækker Stor hornugle at yngle på skrænter i grusgrave eller i større skov med begrænset menneskelig aktivitet. Jf. "Kriterier for gunstig bevaringsstatus"⁵ kan reden dog placeres forskellige steder og der kan dermed ikke angives præcise kriterier for levesteder. Fouragering kan foregå i mange typer af biotoper hvor en række større dyr og fugle er på menuen.	Ikke registreret i umiddelbar nærhed til projektområdet. Miljøstyrelsen vurderer ikke, at projektet påvirker bestanden eller levesteder væsentligt, hverken i anlægs- eller driftsfasen, da projektet ikke påvirker muligheden for at stor hornugle kan yngle i området. Eventuel påvirkning fra etablering af projektet på rasteområder og fourageringsmuligheder vurderes at være minimal. Stor hornugle kan potentielt fourage eller opholde sig i	Ikke væsentlig

⁵ Kriterier for gunstig bevaringsstatus: Naturtyper og arter omfattet af EF-habitatdirektivet & fugle omfattet af EF-fuglebeskyttelsesdirektivet. Faglig rapport fra DMU, nr. 457. 2.udgave

		nærheden af anlægsarbejdet, men vil grundet dens mobilitet også kunne fortrække i anlægsperiodens korte varighed, hvis arten forstyrres. Miljøstyrelsen vurderer derfor, at projektet, hverken i anlægs- eller driftsfasen, påvirker bestanden eller levesteder væsentligt.	
Sortspætte	I Danmark yngler sortspætten i blandingsskov, hvor ældre bøgetræer støder op til nåletræsbevoksninger. Her udmejsler sortspætten et redekammer på ca. 50 cm i dybde og 25 cm i diameter i et tykstammet træ – gerne i 10 meters højde. Arten har derfor behov for tilstedeværelse af ældre høje træer. Herkulesmyre og rød skovmyre er blandt sortspættens vigtigste fødeemner i yngletiden. Om vinteren er døde stammer, stubbe og stød vigtige fødesøgningspladser for arten. Sortspætten er standfugl, som bliver i Danmark om vinteren.	Ca. 2 km fra projektområdet. Det vurderes, at udvidelse af skoven ikke vil påvirke bestanden af sortspætte væsentligt, da skovrejsningen sker på åbne marker uden træer, og da skovene i nærheden af projektområdet er skovrejsningsområder med yngre træer. Projektet anlægges derfor ikke i eller i nærheden af potentielle yngle-, raste- eller fourageringsområder. Miljøstyrelsen vurderer derfor, at projektet, hverken i anlægs- eller driftsfasen, påvirker bestanden eller levesteder væsentligt.	Ikke væsentlig
Rødrygget tornskade	Rødrygget tornskades foretrukne ynglesteder er åbne områder med buskadser af f.eks. tjørn, slåen og ene, krat, levende hegn samt enkeltstående træer. Den er således at finde på overdrev, græsningssenge og i ryddede arealer i skove samt i skovbryn. Potentielle trusler mod arten er formentlig først og fremmest ødelæggelse af artens ynglehabitater, samt tørke i artens overvintrings kvarterer.	Nærmeste registrering er ca. 1,4 km fra delområdet nord for Fruering, hvor den er set fouragere. Det vurderes, at udvidelse af skoven ikke vil påvirke bestanden eller levesteder væsentligt, da skoven anlægges i åbent land, der ikke er egnet levested for rødrygget tornskade, der er afhængig af buskads til at raste og yngle i. Miljøstyrelsen vurderer derfor, at projektet, hverken i anlægs-	Ikke væsentlig

		eller driftsfasen, påvirker bestanden eller levesteder væsentligt.	
Stor skallesluger	Stor skallesluger træffes i yngletiden primært langs kyster i det østdanske og i Sydøstjylland. I vinterhalvåret træffes arten almindeligt over hele landet i større søer, fjorde, nor og laguner. Den danske bestand af stor skallesluger yngler langs kysterne på Als, Sydøstsjælland, Fyn, Møn, Falster og på Bornholm. Arten bygger reder i naturlige træ-huller eller opstillede redekasser til formålet og lever af laksefisk.	Nærmeste registrering af stor skallesluger er en overflyvning der er registreret ca. 200 meter fra delområdet øst for Fruering. Miljøstyrelsen vurderer ikke, at projektet påvirker bestanden eller levesteder væsentligt, hverken i anlægs- eller driftsfasen, da stor skallesluger er på udpegningsgrundlaget som trækfugl, og arten derfor ikke yngler i området. Da projektet etableres inde i landet, hvor fuglene ikke opholder sig, vurderes projektet ikke at påvirke udpegningsgrundlaget.	Ikke væsentlig
Hvepsevåge	Hvepsevåge yngler i Danmark overvejende i ældre løvskove, hvor reden ofte placeres i de mere lysåbne dele. Fuglene synes at foretrække skove over 100 ha. De fouragerer i skove samt i enge og moser i eller i umiddelbar nærhed af skoven. Arten yngler i gamle løvskove og er i yngletiden meget sky, så forstyrrelser nær reden og ødelæggelse af enge og åbne græsarealer, hvor arten fouragerer, synes at være de største trusler.	Nærmeste registrering er en overflyvning ca. 200 m fra delområdet øst for Fruering. Det vurderes, at udvidelse af skoven ikke vil påvirke bestanden af hvepsevåge væsentligt, da skovrejsningen sker på åbne arealer uden træer, og da skovene i nærheden af projektområdet er skovrejsningsområder med yngre træer, der ikke er egnede. Projektet anlægges derfor ikke i eller i nærheden af potentielle yngleområder. Påvirkningen fra etablering af projektet på raste- og fourageringsmuligheder vurderes af være minimal. Hvepsevågen kan potentielt fourager eller opholde sig i skoven i nærheden af projektområdet, men vil grundet dens mobilitet også	Ikke væsentlig

		kunne foretrække i anlægsperiodens korte varighed, hvis arten bliver forstyrret. Miljøstyrelsen vurderer derfor, at projektet, hverken i anlægs- eller driftsfasen, påvirker bestanden eller levesteder væsentligt.	
Isfugl	Isfuglen yngler ved søer og vandløb omkranset af krat eller skov. Reden placeres i enden af en ca. 1 meter lang tunnel, som udgraves i skrænter i nærheden af dens fiskepladser. Isfuglen er afhængig af gode udsigtposter at jage fra og af vandområder med klart vand, hvor der er vandrette grene, der rager langt ud over vandet.	Ca. 839 m fra delområdet øst for Fruering. Der findes ikke vandløb og områder med klart vand inden for projektområdet, hvor isfuglen kan jage eller yngle. Miljøstyrelsen vurderer derfor, at projektet ikke påvirker bestanden af isfugle væsentligt, hverken i anlægs- eller driftsfasen, da yngle-, raste- eller fourageringsmuligheder ikke forstyrres af hverken anlægsarbejde eller i drift.	Ikke væsentlig
Hedelærke	I Danmark er Hedelærkens foretrukne ynglebiotop nåleskovslysninger og marker på sandet jord omkranset af skov samt heder/klitheder med hegn af træer eller med spredte træer og buske.	Nærmeste registrering er en overflyvning ca. 200 m fra delområdet øst for Fruering. Det vurderes at udvidelse af skoven ikke vil påvirke bestande af hedelærke væsentligt, da arten kræver sandet jord, træer og buske som yngleområde. Projektet anlægges derfor ikke i eller i nærheden af potentielle yngleområder. Eventuel påvirkning fra etablering af projektet på raste- og fourageringsmuligheder vurderes at være minimal. Hedelærken kan potentielt fouragere eller opholde sig i nærheden af anlægsarbejdet, men vil grundet dens mobilitet også kunne fortrække i anlægsperiodens korte varighed, hvis arten forstyrres.	Ikke væsentlig

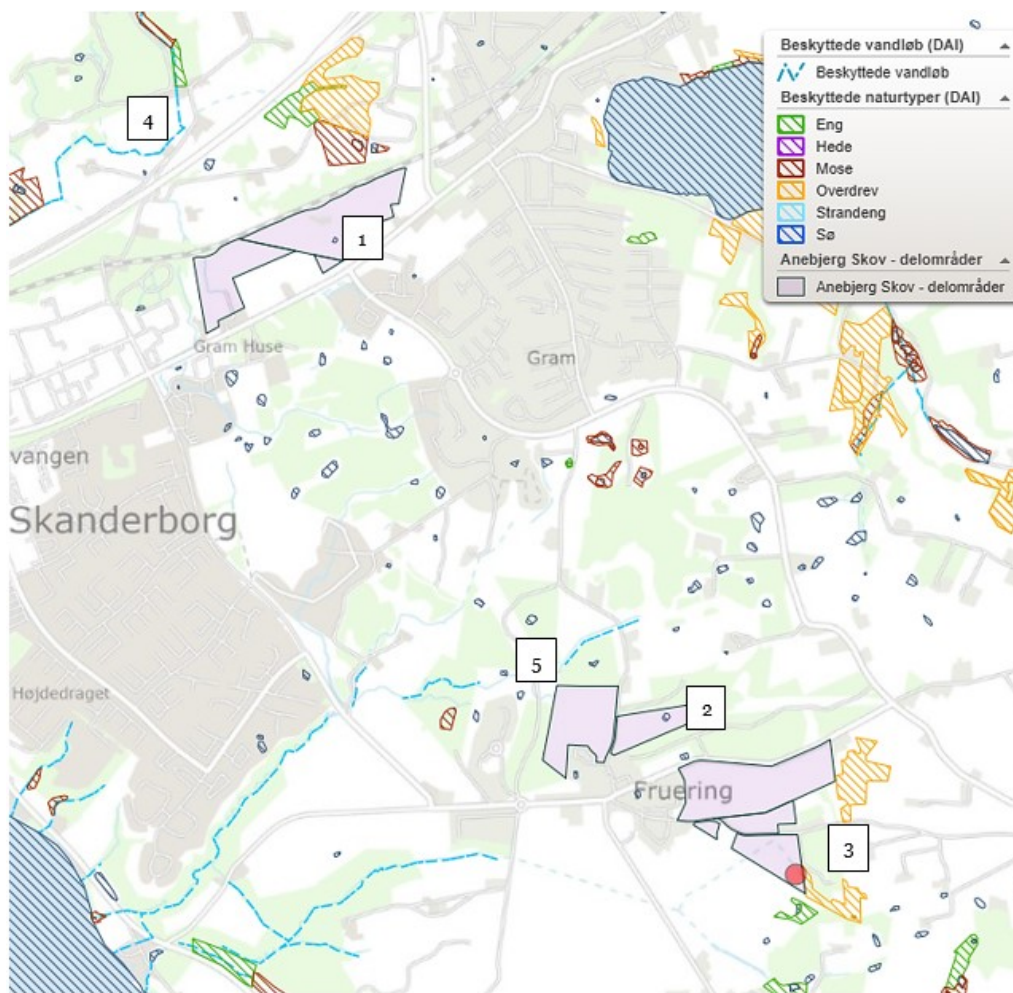
		Miljøstyrelsen vurderer derfor, at projektet, hverken i anlægs- eller driftsfasen, påvirker bestanden eller levesteder væsentligt.	
Rørhøg	Rørhøgene yngler i rørskove i moser og ved søer. Muligheden for uforstyrrede steder til reden er vigtig for at et område er egnet som ynglested for rørhøg. Føden søger de over rørskoven og i det åbne land over dyrkede marker med vintersæd samt udyrkede områder med enge. Føden består hovedsageligt af mus og småfugle.	Rørhøg er registreret inden for delområdet ved Stilling Landevej og i delområdet øst for Fruering. Det vurderes, at udvidelse af skoven ikke vil påvirke bestanden af rørhøg væsentligt, da der ikke anlægges i rørskovsområder. Påvirkningen fra etablering af projektet på fourageringsmuligheder vurderes at være minimal. Rørhøgen kan potentielt fouragere eller opholde sig i nærheden af anlægsarbejdet, men vil grundet dens mobilitet også kunne fortrække i anlægsperiodens varighed, hvis arten bliver forstyrret. Miljøstyrelsen vurderer derfor, at projektet, hverken i anlægs- eller driftsfasen, påvirker bestanden eller levesteder væsentligt.	Ikke væsentlig
Plettet rørvagtel	Plettet rørvagtels foretrukne ynglested er ferske enge og større sump- og moseområder med forholdsvis lav vandstand. Den kan dog også findes på enge med naturlige periodevise oversvømmelser. Det er vigtigt for arten, at yngleområdet er uforstyrret.	Ikke registreret i nærhed af projektområdet. Det vurderes, at udvidelse af skoven ikke vil påvirke bestanden af plettet rørvagtel væsentligt, da skoven ikke anlægges på ferske enge eller i sump- og moseområder. Projektet anlægges derfor ikke i eller i nærheden af potentielle yngleområder. Raste- og fourageringsområder vurderes ligeledes ikke at blive påvirket, hverken i anlægs- eller driftsfasen, da disse	Ikke væsentlig

		ikke er til stede inden for projektområdet. Miljøstyrelsen vurderer derfor, at projektet, hverken i anlægs- eller driftsfasen påvirker bestanden eller levesteder væsentligt.	
--	--	---	--

Samlet vurdering

Miljøstyrelsen vurderer på baggrund af projektets karakter, uden emissioner eller øvrige udledninger til og gener for omgivelserne jf. afsnit om målsatte vandforekomster, samt afstanden mellem projektområdet og Natura 2000-områderne, at projektet ikke i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter vil påvirke Natura 2000-områderne og deres udpegningsgrundlag væsentligt, hvorved der ikke skal foretages en konsekvensvurdering af projektets virkninger på nævnte Natura 2000-område jf. habitatbekendtgørelsen⁶.

Beskyttet natur

Figur 12. Oversigt over projektområde og naturområder omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

⁶ BEK nr 2091 af 12/11/2021 Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

Beskyttede søer

Der er registreret to små naturarealer, der er beskyttet i henhold til naturbeskyttelseslovens § 3 på to af de delområder hvor Anebjerg Skov udvides. Det drejer sig om en sø på 0,04 ha (nr. 1 i figur 12) i delområdet ved Stilling Landevej, og en sø på 0,09 ha (nr. 2) i delområdet nord for Fruering.

Naturstyrelsen oplyser, at begge søer er beliggende på tidligere landbrugsjord og er kraftigt eutrofierede. Endvidere er søen i delområdet ved Stilling Landevej uden vand store dele af året. Søen er senest besigtiget af Skanderborg Kommune i sensommeren 2023, hvor den var helt udtørret. Søen på delområdet nord for Fruering er besigtiget af Naturstyrelsens egne biologer i foråret 2023, og ud fra en visuel gennemgang, vurderet til at have en meget ringe naturtilstand pga. meget stejle brinker og med høj, tæt og skyggegivende beplantning og stillestående vand uden naturligt tilløb eller cirkulation.

Som det fremgår af Figur 12, er der i den eksisterende del af Anebjerg Skov ligeledes en række beskyttede søer.

Naturstyrelsen beskriver, at der ved den planlagte overgang fra landbrug til skov og natur ophører aktiv tilførsel af kvælstof og andre næringsstoffer på samtlige 54 hektar projektområde, hvilket vil mindske næringsstofpåvirkningen af de to beskyttede søer der er beliggende inden for projektområdet.

I delområdet nord for Fruering vil den planlagte afbrydning af hoveddrænet, hvortil der er koblet et overløb fra søen, desuden øge søens vandstand (volumen) og vandspejl (areal). Det vil medvirke til at skabe et bedre og mere varieret miljø i søen, som kan understøtte et bredere spektrum af arter på sigt.

Naturstyrelsen vurderer dermed, at det samlet set, vil have en generel positiv effekt på de to beskyttede søers naturtilstand, når områderne overgår til skov. Arealerne der tilplantes med skov er desuden planlagt så der overholdes en afstand af 30 meter fra søerne, både mod øst, syd og vest, således at solens stråler kan nå vandspejlet i søerne, og der dermed ikke opstår en mulig skyggeeffekt på søerne.

Miljøstyrelsen er enig i Naturstyrelsens vurdering af, at naturtilstanden for de to beskyttede søer forventes at blive forbedret ved omlægning til skov. Da der endvidere ikke anvendes eller sker udledning af forurenende stoffer vurderes projektet hverken i anlægs- eller driftsfasen at medfører tilstandsændringer af negativ karakter i søerne omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. De mange beskyttede søer i den resterende del af Anebjerg skov vurderes ligeledes ikke at blive påvirket af projektet, da der er ingen direkte påvirkning eller udledning til disse. Kommunen vil være myndighed, såfremt afbrydelse af dræn med tilhørende vandstandsændring vil medføre behov for dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3.

§ 3 beskyttet overdrev

Som det fremgår af figur 12 er der en række andre beskyttede naturtyper i umiddelbar nærhed til skovrejsningen. Nærmeste registrering er to beskyttede overdrev med fin artspulje der ligger umiddelbart øst for delområdet øst for Fruering (nr. 3 i figur 12). Områderne er senest besigtiget af Skanderborg Kommune i sommeren 2023.

Naturstyrelsen oplyser, at der ikke er nogen emissioner eller udledning af forurenende stoffer der kan påvirke de to overdrev. Naturstyrelsen vurderer, at ophør af gødningstilførsel på delområdet øst for Fruering i stedet vil have en generel positiv effekt på de to beskyttede overdrev, der grænser op til delområdet.

Miljøstyrelsen vurderer, at projektet ikke medfører en væsentlig påvirkning af det beskyttede overdrev, da der ikke er emissioner eller udledning af forurenende stoffer der kan påvirke overdrevets tilstand negativt.

§ 3 beskyttet vandløb

For delområdet nord for Fruering er nærmeste vandløb der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 Forlev Bæk der ligger ca. 480 m nord for delområdet (Figur 12 nr. 4). Nærmeste § 3 beskyttet vandløb fra delområderne nord for Fruering og øst for Fruering er et unavngivet vandløb der ligger henholdsvis ca. 102 m og ca. 670 m fra delområderne (nr.5).

Miljøstyrelsen vurderer, at hverken projektets anlægs- eller driftsfase vil medføre væsentlige påvirkninger, herunder permanente tilstandsændringer, på de beskyttede vandløb, da der hverken vil være aktiviteter eller udledning der kan påvirke de beskyttede vandløb.

Samlet vurdering

Samlet vurderer Miljøstyrelsen, at projektet, hverken i anlægs- eller driftsfase, vil medføre en væsentlig påvirkning af naturområderne, herunder vandløb, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Miljøstyrelsen vurderer, at der ikke er risiko for udledning af forurenende stoffer til nærliggende § 3 beskyttede naturtyper, idet anlæggets karakter er uden emissioner samt at der ikke er risiko for udledning af overfladevand til nærtliggende § 3 beskyttede naturtyper. Der er dermed ikke risiko for negativ tilstandsændring af naturområderne. Projektet vurderes ej heller at forhindre passage for fauna til omkringliggende naturområder.

Beskyttede arter

Søen i delområdet ved Stilling Landevej er besigtiget af Skanderborg Kommune i sensommeren 2023, hvor der er gennemført feltundersøgelser af søens tilstand og eventuel tilstedeværelse af beskyttede arter. Søen i delområdet nord for Fruering er besigtiget af Naturstyrelsens egne biologer i foråret 2023, hvor der ligeledes er gennemført feltundersøgelser af søens tilstand og eventuel tilstedeværelse af beskyttede arter.

Begge undersøgelser har vist, at der ikke var beskyttede arter tilstede i søerne.

Bilag IV-arter

Omkring projektområdet findes der dog potentielt en række særligt beskyttede arter som er beskyttede i henhold til EU's habitatdirektivs bilag IV. Bilag IV-arterne er også omfattet af artsfredningsbekendtgørelsen og må derfor ikke indfanges eller slås ihjel, og der er forbud mod forstyrrelse og ødelæggelse af deres yngle-rasteområde.

Naturstyrelsen oplyser, at en cirkelsøgning i Naturdata på Miljøportalen på 22 km² omkring de tre delområder viser, at bilag IV-arterne stor vandsalamander, grøn mosaikguldsmed samt en række flagermusarter, er registreret i umiddelbar nærhed af projektområdet. Der er derfor foretaget en vurdering af hver art i det nedenstående.

Stor vandsalamander

Stor vandsalamanders yngleområde er lysåbne, ofte vegetationsrige, rene vandhuller, uden fisk, forurening og overskygning. Dens fortrukne rasteområder er på land især i skovområder, under stammer med råddent træ, sten, døde blade og i musehuller. Overvintringsområdet skal være frostfrit og sker i skov, huller i jorden, stembunker, murværk og visne blade. Vandringsperioden fra overvintringsstedet til ynglestedet kan begynde i marts og vil normalt kulminere i starten af april. Når salamanderne forlader overvintringsstedet, søger de oftest mod lavtliggende områder for at finde frem til fugtige lavninger og søer med egnede ynglesteder.

Jf. Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV, opsøger størstedel af bestanden levesteder inden for få hundrede meter, men enkelte individer kan vandre op mod 1 km. Alle artens levesteder skal dog være til stede inden for en kort afstand omkring ynglestedet (100 m).

Stor vandsalamander er registreret i vandhuller i den eksisterende del af Anebjerg Skov, men er som nævnt ikke fundet i de tre delområder, hvor skovlandskabet udvides.

Ved delområdet ved Stilling Landevej er stor vandsalamander registreret ca. 340 m syd for delområdet i den eksisterende del af Anebjerg Skov. For delområdet øst for Fruering er nærmeste registrering ca. 347 m syd for området mens nærmeste registrering ved delområder nord for Fruering er ca. 223 m nordvest for området.

Naturstyrelsen vurderer, at ingen af de tre delområder i deres nuværende tilstand udgør egnede leve- eller fourageringssteder for stor vandsalamander. Besigtigelserne fra 2023 viser, at søen der ligger inden for delområdet ved Stilling Landevej er lysåben, men eutroficeret og var ved besigtigelsen helt udtørret. Naturstyrelsen oplyser desuden, at søen ofte er udtørret og står uden vand store dele af året.

Søen i delområdet nord for Fruering var ved besigtigelse præget af høj, tæt og skyggegivende beplantning og med stillestående vand uden naturlig tilløb eller cirkulation. Ingen af de to søer vurderes således egnet som ynglevandhuller for stor vandsalamander. Da projektområdet ligeledes er et åbent område uden læ eller levende hegn vurderes det heller ikke sandsynligt at vandsalamandre vil raste på delområderne i deres nuværende tilstand.

På grund af de forholdsvis korte vandringsafstande må vandsalamandre der opholder sig i nærheden af delområderne - med nærmeste registrering 223 m vest for delområdet nord for Fruering - vurderes at blive i den eksisterende del af skoven, hvor alle artens levesteder er tilstede inden for kort afstand, og hvor der ikke er naturlige barrierer såsom åer.

Naturstyrelsen oplyser, at alt anlægsarbejde foregår inden for de markerede arbejdsområder og at al færdsel til og fra anlægsområderne sker via eksisterende markoverkørsel tilknyttet de større veje Stilling Landevej/Virringvej, Gl. Gramvej samt Vestmøllevej/Fruering Kirkevej. Det vurderes dermed, at anlægsarbejdet ikke kommer i nærheden af områderne, hvor der er registreret stor vandsalamander. Eventuelle individer der kunne finde på at krydse åbent land under vandring til vandhuller, må forventes at gøre dette om natten, hvorfor arten ikke vil blive berørt af projektets udførelse.

Da stor vandsalamander primært lever i tilknytning til vandhuller, og kun yngler i vandhuller, vurderer Miljøstyrelsen, at ingen ynglevandhuller bliver påvirket da det er oplyst, at de søer der er inden for projektområdet ikke er egnet som yngle- eller rasteområde og desuden ikke påvirkes direkte i anlægs- eller driftsfasen. Det er Miljøstyrelsens vurdering, at det heller ikke er sandsynligt at stor vandsalamander vil raste inden for projektområdet, da der er tale om et åbent område uden læ eller levende hegn. Derudover gennemskæres der ikke yngle- og rasteområder for stor vandsalamander, da der ikke sker gennemskæring af ledelinjer som f.eks. læhegn eller grønne korridorer. På det foreliggende grundlag er det dermed Miljøstyrelsens vurdering, at stor vandsalamanders yngle- og rasteområder ikke påvirkes af projektet.

Flagermus

Generelt for flagermus i Danmark gælder det, at alle flagermusarter er omfattet af habitatdirektivets bilag IV og dermed er beskyttede. Det betyder, at de ikke må fanges eller slås ihjel, ligesom ødelæggelse eller beskadigelse af deres yngle- og rasteområder ikke må finde sted.

Der er ikke registreret flagermus inden for projektområdet, men der er registreret flere arter af flagermus i nærheden af projektområdet herunder:

- Damflagermus
- Brunflagermus
- Dværgflagermus
- Vandflagermus
- Sydflagermus
- Troldflagermus

Nærmeste registrering af brunflagermus er ca. 1,4 km øst for delområdet øst for Fruering mens nærmeste registrering af de resterende flagermusarter er ca. 1,9 km vest for delområdet ved Stilling Landevej omkring den nordlige del af Skanderborg Sø.

De overordnede krav til vinterkvarteret for flagermus er, at det skal være et sted hvor flagermusene er beskyttede mod fjender, uforstyrrede og frostfri, men med lave plusgrader. I det åbne land, kan passende raste og overvintringssteder være ældre hule træer, eller generelt træer med hulheder og sprækker. Derudover gør flagermus ofte brug af eksisterende læhegn og mindre skovarealer som ledelinjer mellem yngle- og rasteområderne, mens fourageringsområderne er store åbne områder med ferskvand.

Naturstyrelsen oplyser, at det særligt er i skovene langs bredden af Skanderborg Sø, knap to km fra projektet, at mange af flagermusene er registreret. Naturstyrelsen vurderer, på grund af afstanden til deres levesteder samt projektets karakter, at flagermus ikke vil blive berørt negativt af den planlagte skovrejsning. Tværtimod, er det muligt, at fredede og beskyttede arter med tiden vil sprede sig og finde nye levesteder og fourageringssteder i de nye delområder, såvel som i de øvrige dele af Anebjerg Skov, efterhånden som træerne vokser op og ældes.

Miljøstyrelsen vurderer, at flagermus ikke påvirkes af projektet, da der ikke er potentielle yngle- og levesteder inden for projektområdet. Projektområdet fungerer i sin nuværende tilstand ikke som habitat for disse arter, idet der ikke findes træer i projektområdet. Da projektet heller ikke indebærer, at der fældes gamle træer, fjernes levende hegn eller andre landskabelige ledelinjer, nedrives bygninger eller fjernes fourageringssteder for flagermus, vurderer Miljøstyrelsen, at der ikke vil være risiko for påvirkning af områdets økologiske funktionalitet for flagermus. Da flagermus desuden er altovervejende nataktive, og anlægsarbejdet udføres i dagtimerne inden for normal arbejdstid, vurderer Miljøstyrelsen ligeledes, at individdrab i forbindelse med projektet kan udelukkes.

Grøn mosaikguldsmed

Grøn mosaikguldsmed yngler i næringsrige søer og grøfter med levedygtige bestande af krebseklo. Den er tæt knyttet til dens værtsplante krebseklo, hvori hele nymfestadiet tilbringes. De største trusler mod arten er derfor også næringsberigelse af plantens voksested. Nymfen lever i meso-eutrofe, rentvandede søer og moser, hvor planten krebseklo er til stede i større omfang, og hvor solen kan skinne ned på vandfladen. I marsken i Sydvestjylland yngler den i kanaler og afvandingsgrøfter. De voksne guldsmede jager i solåbne skovlysninger og skovbryn.

Grøn mosaikguldsmed er ikke registreret i nogen af de tre delområder, hvor skovlandskabet udvides, men er observeret i to vandhuller i den eksisterende del af Anebjerg Skov ca. 340 m fra delområdet ved Stilling Landevej. Naturstyrelsen vurderer, at udvidelserne af skovlandskabet ikke vil påvirke deres levesteder eller indviden af bestanden, idet der er tale om tidligere landbrugsarealer. Miljøstyrelsen er enig i dette og vurderer, grundet artens levevis, herunder især ynglekriterier, at projektet ikke vil påvirke artens potentielle raste- og yngleområder negativt.

Samlet vurdering

Miljøstyrelsen har hverken kendskab til eller forventning om tilstedeværelse af yderligere bilag IV-arter som vil kunne blive påvirket væsentligt. Projektet indebærer ikke ændring af jord- og stendiger, fældning af gamle træer, nedrivning af ældre bygninger, ændringer af overfladevand herunder søer eller andre lokaliteter, som ville kunne fungere som yngle- eller rasteområde for stor vandsalamander, flagermus, grøn mosaikguldsmed eller øvrige bilag IV-arter. Ligeledes medfører projektet ikke andre væsentlige påvirkninger uden for projektområdet. Det er derfor Miljøstyrelsens vurdering, at projektet ikke i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter vil påvirke de nævnte bilag IV-arter. Miljøstyrelsen ligger til grund, at projektet hverken beskadiger eller ødelægger yngle- eller rasteområder for dyrearterne omfattet af habitatdirektivets bilag IV i deres naturlige udbredelsesområder i nærheden af projektet.

Øvrige beskyttede og fredede arter

Naturstyrelsen har oplyst, at der ikke er tilstedeværelse af øvrige beskyttede eller fredede arter inden for projektområdet, men at der er tilstedeværelse af følgende beskyttede og fredede arter inden for den 22 km² cirkelsøgning (som ikke er beskyttet under habitatdirektivets bilag IV eller bilag II):

Fredede og beskyttede arter

Padder og krybdyr	Fugle	Planter og insekter
• Butsnudet frø • Lille vandsalamander • Skrubtudse • Snog	• Gråstrubet lappedykker • Sangsvane • Blishøne • Grågås • Grønbenet rørhøne • Gråand • Gulrisk • Gulvspurv • Gød	• Skov-gøgelilje • Skovhullæbe • Maj-gøgeurt

Rødlistede arter

Inden for samme søgning findes der, ud over de fredede arter, en række rødlistede arter. Her er der tale om 6 arter af planter (Almindelig månerude, Bakke-jordbær, Engblomme, Svømmende sumpskærm, Almindelig takst og humle-kløver) og 1 sommerfugleart (Violetrandet ildfugl). Ingen af de rødlistede arter er observeret i de tre delområder for udvidelse af Anebjerg Skov.

Samlet vurdering

Naturstyrelsen vurderer, at anlægsarbejdets begrænsede omfang, og begrænsningen til arealer, der hidtil har været i landbrugsmæssig drift, ikke vil have en påvirkning på fredede eller beskyttede arter i nærgeografen. Miljøstyrelsen vurderer, at projektet ikke vil påvirke arterne væsentligt da projektet ikke medfører væsentlige påvirkninger uden for projektområdet, og da projektet hverken beskadiger eller ødelægger yngle- eller rasteområder for de beskyttede og fredede arter.

Støv, støj og vibrationer, lys, luft og lugt

Støv og støj

Projektet vil i mindre grad generere støv, støj, og vibrationer i anlægsfasen grundet maskinerne der skal anvendes til etablering af nye grusbelagte stier, genetablering af naturlig hydrologi, plantning og hegning.

Naturstyrelsen oplyser, at arbejdet vil blive udført med bæltekørende gravemaskiner og traktor, og at anlægsarbejdet vil foregå inden for normal arbejdstid som er hverdage fra 07.00 -18.00 og samlet have en varighed på ca. 8 dage afhængig af vejrlig. Naturstyrelsen oplyser, at der ikke vil opleves vibrationer i forbindelse med anlægsarbejdet.

Naturstyrelsen vurderer, at potentielle støj-, støv – og vibrationsgener vil være midlertidige og vil være sammenlignelige med gener fra almindelig landbrugsdrift, som har været drevet på projektområdet før.

Anlæg af stier og kampestenssætning er planlagt til anden halvdel af august 2024, da den såede enggræsblanding til den tid vil være veletableret, så kørsel på terræn ikke laver spor eller giver støvgener.

I første vækstsæson renholdes tilplantede arealer for uønsket 'ukrudt' med traktor, hvorpå der er front- og bagmonteret renser. Afhængig af vejrlig renses der forventeligt 6-8 gange i perioden ultimo maj til primo oktober. Der renses primært, når overfladejorden er tør, hvorfor det må forventes at støve på lignende niveau som almindelig landbrugsmæssig jordbearbejdning.

Når projektet er anlagt og skovrejsningen overgår til driftsfase, vil den årlige støj fra landbrugsmaskiner forbundet med til- og frakørsel på tilstødende veje generelt ophøre. Naturstyrelsen vurderer derfor, at de mulige

oplevede gener reelt mindskes, fordi den årlige landbrugsmæssige kultivering af arealerne og udspredning af husdyrgødning ophører. Skoven vil drives efter principperne for naturnær skovdrift.

Første udtynding af træerne vil ske efter ca. 10 år, herefter vil bevoksningerne bliver tyndet med 4-5 års mellemrum frem til de er ca. 50 år gamle, hvorefter deres frekvens vil afhænge af de formål med skoven som til den tid er styrende for forvaltningen. Naturstyrelsen oplyser, at alle udtyndinger sker inden for normal arbejdsdag, og primært i vinterhalvåret.

Miljøstyrelsen vurderer, at eventuelle støv-, støj- og vibrationsgener i forbindelse med projektet vil være af begrænset karakter og således ikke vil give væsentlige gener for omkringboende.

Lys

Anlægsarbejdet er planlagt til at finde sted i dagstimerne, og der er derfor ikke behov for arbejdsbelysning, der kan medføre lysgener for omkringboende. Ligeledes vil projektet ikke være belyst i driftsfasen. Miljøstyrelsen vurderer, at projektet dermed ikke vil medføre væsentlige lysgener for omgivelserne, da der ikke er behov for belysning i forbindelse med anlægs- og driftsfasen.

Luft og lugt

I anlægsperioden vil der ske emissioner af udstødningsskasser fra entreprenørmaskiner, som potentielt kan resultere i luft- og lugtgener for omgivelserne. Miljøstyrelsen vurderer, at emissioner sker i et begrænset omfang i et område med gode spredningsforhold og er af midlertidig karakter, hvorfor projektet ikke vurderes at give anledning til væsentlige luft- eller lugtgener for omkringboende. Projektet vurderes ligeledes ikke at medføre lugtgener for omkringboende, da projektet ikke vil have en emission, der kan påvirke naboer.

Samlet vurdering

På baggrund af ovenstående vurderer Miljøstyrelsen, at projekter samlet set ikke vil være til væsentlig gene for befolkningen i området, da det ikke medfører væsentlige påvirkninger fra støv, støj, vibrationer, lys, luft eller lugt i hverken anlægs- eller driftsfasen.

Ressourcer, affald og spildevand

Naturstyrelsen oplyser, at der forventeligt anvendes ca. 800 m³ stabilgrus til indbygning af skovstier og MTB spor. Derudover anvendes der kampesten til opbygning af 35 lbm kampestenssætningen i 1 meters højde, der skal markere et udsigtspunkt i delområdet øst for Fruering. Derudover vil der blive opsat 3 km lbm dyrehegn samt et midlertidigt kulturhegn omkring de nyplantede arealer.

Naturstyrelsen oplyser, at opgravede drænbørde og drænrør er det eneste affald der generes i projektet, og at dette afleveres på genbrugspladser i forbindelse med bortskaffelse.

Der genereres ikke spildevand i anlægsfasen.

I driftsfasen forbruger projektet ikke råstoffer og der genereres ikke affald eller spildevand.

Miljøstyrelsen vurderer, at da projektet ikke genererer spildevand og da projektets anvendelse af råstoffer og generering af affald er begrænset til det nødvendige, ligesom projektets håndtering af affald følger Skanderborg Kommunes anvisninger, at projektet ikke medfører væsentlige påvirkninger af omgivelserne for så vidt angår ressourcer, affald og spildevand.

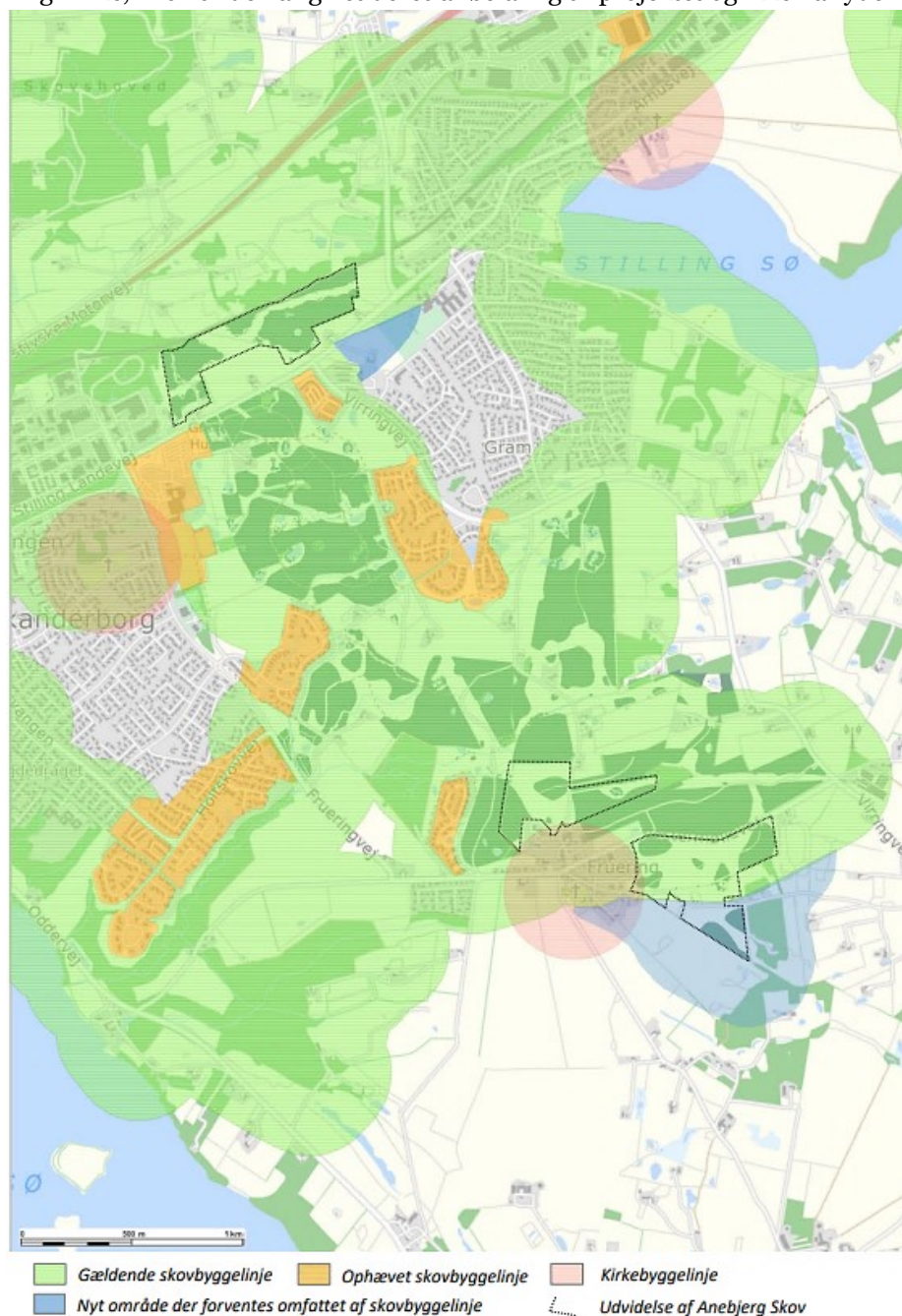
Bygge- og beskyttelseslinjer

Naturstyrelsens tilplantning udløser en skovbyggelinje på 300 meter jf. naturbeskyttelseslovens § 17. Denne omfatter et forbud mod placering af bebyggelse eller lignende inden for skovbyggelinjen, for at sikre det frie udsyn til skoven og bevare skovbrynene som værdifulde leversteder for plante-og dyrelivet.

Naturstyrelsen oplyser, at delområdet nord for Fruering ikke medfører udvidelse af skovbyggelinjen, idet alle nærliggende arealer allerede er omfattet af skovbyggelinjen. Delområdet ved Stilling Landevej udvider skovbyggelinjen på et mindre areal syd for Stilling Landevej, mens delområdet øst for Fruering vil medføre en større udvidelse af skovbyggelinjen mod syd (Figur 13).

Kirkebyggelinjen omkring Fruering Kirke overlapper marginalt med delområderne for udvidelse af Anebjerg Skov nord og øst for Fruering (Figur 13).

Af ansøgningsmaterialet fremgår det, at Skanderborg Provsti og Aarhus Stift har forholdt sig til projektet, og overlapningen med kirkebyggelinjen, og bemærket, at der i projektet er taget højde for indsigtlinjer til Fruering Kirke, hvorfor de har givet deres anbefaling til projektet og ikke har yderligere bemærkninger.

Figur 13. Udklip fra ansøgningsmaterialet. Oversigt over gældende skovbyggelinje, kirkebyggelinje samt det nye område der forventes omfattet af skovbyggelinje.

Fredede områder

Den nærmeste fredning er en kirkefredning omkring Fruering Kirke (Reg. Nr. 01905.02), der ligger ca. 190 m fra delområdet øst for Fruering. Kirkegården er desuden registreret som et fortidsmindeareal (kulturarv, Steds- og lokalitetsnr. 160204-79). Formålet med kirkefredningen er, at der inden for 300 meter fra kirken, ikke må bygges eller opføres anlæg eller andre skønhedsforstyrrende genstande som kan virke skæmmende på kirken og dens synlighed i landskabet. Sigtelinjer til Fruering Kirke er indarbejdet i udformningen af det nye skovlandskab således at udformning og artsvalg af bevoksning tilpasses udsigten til Fruering kirke.

Naturstyrelsen vurderer, grundet skovbeplantningens indpasning i landskabet, at skovrejsningen ikke vil være i strid med fredningernes formål eller i øvrigt påvirke dem. Miljøstyrelsen er enig i denne vurdering.

Et større fredet område syd for og omkring Stilling Sø (Reg. Nr. 0277701) ligger godt 700 m fra de nordøstlige eksisterende dele af Anebjerg Skov og ca. 1 km fra det nye delområde øst for Fruering.

Mod vest findes også et fredet område ned mod Skanderborg Sø, som ligger ca. 700 m fra eksisterende dele af Anebjerg Skov og ca. 1 km fra de nye delområder nord og øst for Fruering. Begge fredninger er landskabsfredninger, der primært peger på at undgå ny bebyggelse i områderne.

Naturstyrelsen vurderer, grundet afstanden og fredningernes sigte om at bevare landskabet, at skovrejsningen ikke vil være i strid med fredningernes formål eller i øvrigt påvirke dem. Miljøstyrelsen er enig i denne vurdering.

Kulturhistorie og fortidsminder

I ingen af de tre delområder er der registreret fredede fortidsminder.

I præsteskov, der udgør den nordlige afgræsning af delområdet nord for Fruering, ligger der en fredet rundhøj, der afkaster en 100 m beskyttelseslinje. Naturstyrelsen oplyser, at denne ikke påvirkes af projektet og at der ikke plantes inden for beskyttelseszonen omkring gravhøjen.

Midt på marken i delområdet nord for Fruering er der endvidere registreret et enkeltfund, dvs. et ikke fredet fortidsminde, hvor der dermed ikke er nogen beskyttelseszone.

I delområdet ved Stilling Landevej er der registreret et kulturarvsareal i form af en fortidsmindelinje (Steds- og lokalitetsnr. 160208-148). Fortidsmindelinjen er registreret i forbindelse med at der i 2010, ved nedgravning af en fjernvarmeledning, blev fundet flere kogestensgruber formentlig fra jernalderen.

Naturstyrelsen oplyser, at fortidsmindelinjen holdes uden beplantning som et åbent strøg gennem området. Det planlagte mountainbikespor, krydser henover det lysåbne strøg, men anlægges oven på terræn, hvorfor der ikke vil være risiko for at kompromittere eventuelle jordfaste fortidsminder.

Naturstyrelsen oplyser, at Museum Skanderborg er blevet præsenteret for de konkrete planer for de tre delområder, hvor Anebjerg Skov udvides, og at de ingen bemærkninger har til det planlagte.

Naturstyrelsen vurderer på baggrund af foreliggende, at kulturarvsarealer og fredede fortidsminder ikke påvirkes af skovrejsningsprojektet. Miljøstyrelsen er enig i denne vurdering, da der ikke vil forekomme en væsentlig påvirkning af fortidsminder eller kulturhistoriske interesser i forbindelse med projektet.

Beskyttede diger

Der er beskyttede diger flere steder på de tre delområder for udvidelse af Anebjerg Skov.

I delområdet nord for Fruering findes der et beskyttet dige på ca. 100 m langs det vestlige skel syd for Præsteskov, der i sig selv er helt omkranset af et beskyttet dige. En del af diget, ca. 266 m, udgør således skellet mellem Præsteskovens sydlige bryn og projektarealet. Desuden findes ca. 115 m dige længst mod syd i samme delområde.

I området øst for Fruering er der tre korte strækninger med beskyttede jorddiger langs markskel midt i og i den sydlige grænse af området på i alt ca. 240 m.

Dige ID	Omtrentlig længde (m)	Delområde
132647	100	Nord for Fruering
135449	266	Nord for Fruering
129065	115	Nord for Fruering
136075	125	Øst for Fruering
132437	70	Øst for Fruering
134293	70	Øst for Fruering

Figur 14. Udklip fra ansøgningsmaterialet. Oversigt over beskyttede diger inden for de tre delområder.

Naturstyrelsen oplyser, at alle diger opretholdes, og at der ikke sker anlægstiltag, der bryder digerne. Miljøstyrelsen vurderer dermed, at skovrejsningsprojektet ikke vil skade fredede diger eller deres fremtoning i landskabet samt deres værdi som levested for dyr og planter.

Jordforurening og drikkevandsinteresser

Der er ikke registreret kortlagte jordforureninger inden for projektområdet, som heller ikke er omfattet af kommunens områdeklassificering. Det vurderes derfor, at projektet ikke vil medføre mobilisering af jordforurening, der kan påvirke grundvandsforekomster negativt.

Hele projektområdet ligger inden for område med særlige drikkevandsinteresser mens 36 hektar af de i alt 54 nye hektar er udpeget som nitrutfølsomme indvindingsområder. Her er tale om den vestlige og sydlige del af delområdet ved Stilling Landevej, den østlige del af delområdet nord for Fruering samt hele delområdet øst for Fruering. Der er ingen boringsnære beskyttelsesområder i delområderne.

Naturstyrelsen oplyser, at skovrejsningens overordnede formål er at beskytte drikkevandsinteresserne i området. Arealerne, der tidligere har været i landbrugsmæssig drift, udtages nu og omlægges til skov, hvilket medfører et stop af gødskning og sprøjtning med miljøfremmede stoffer. Dermed kommer skoven til at fungere som et beskyttende lag over grundvandet og en varig beskyttelse af fremtidens drikkevand.

Samtidig vil genskabelse af naturlig hydrologi medføre, at vandet vil opholde sig længere i projektområdet. I kraft af dette, vil de iltfrie forhold give anledning til denitrifikation og derved mindske områdets nitratpåvirkning. Miljøstyrelsen vurderer derfor, at der ikke tilføjes mere nitrat til de nitrutfølsomme indvindingsområde som følge af skovrejsningen.

Hvad angår fosfor og miljøfremmede stoffer vurderer Miljøstyrelsen, at en evt. kortvarig stigning i nedfældningen, som følge af vandets opholdstid i området, ikke vil medføre en væsentlig påvirkning. Dette skyldes, at projektet vil medføre et fremtidigt gødskning og sprøjtningstop samt at den potentielle nedfældning vil være af lokal og af kortvarig karakter.

Arealanvendelse og landskabspåvirkning

Projektområdet er i dag landbrugsjord i omdrift der er beliggende i landzone, som ikke er lokalplanlagt.

Naturstyrelsen oplyser, at de nye bevoksninger generelt etableres med stor afstand (<30 m) til beboede naboejendomme og tilhørende haver. Der vil derfor ikke forekomme skyggeeffekter, selv når skoven efter mange år opnår sin fulde højde. Kun ved Fruering Præstegård, plantes skoven tæt til naboskel. Her vil skovens volumen med tiden blive en forlængelse af den eksisterende bevoksning i præstegårdshaven og det omkransende hegn. Efter projektets afslutning bliver arealerne fredsskovspligtig statsskov.

Kommuneplan

I den gældende kommuneplan er Anebjerg Skov og de arealer, hvor den udvides, udpeget som potentiel økologisk forbindelse, der skaber en grøn korridor på tværs af bybåndet, og skaber en ny naturmæssig sammenbinding af Gudenåsystemet ved Mossø via Alken enge og Illerup Ådal, Skanderborg Sø via Holstbækken og Stilling Sø og Solbjerg Sø via Polbrodalen. Naturstyrelsen oplyser, at ud over deres værdi som levesteder og spredningsmuligheder for dyr og planter har disse store sammenhængende sø- og dallandskaber også stor landskabelig og kulturhistorisk værdi, og relaterede oplevelsesmuligheder, som Skanderborg Kommune ønsker at bevare og give borgerne størst mulig adgang til.

Sammen med de eksisterende sydøstlige dele af Anebjerg Skov, er de to delområder nord og øst for Fruering udpeget som bevaringsværdigt landskab. Endvidere ligger de to delområder helt eller delvist i et område der er udpeget til at have specifik geologisk bevaringsværdi.

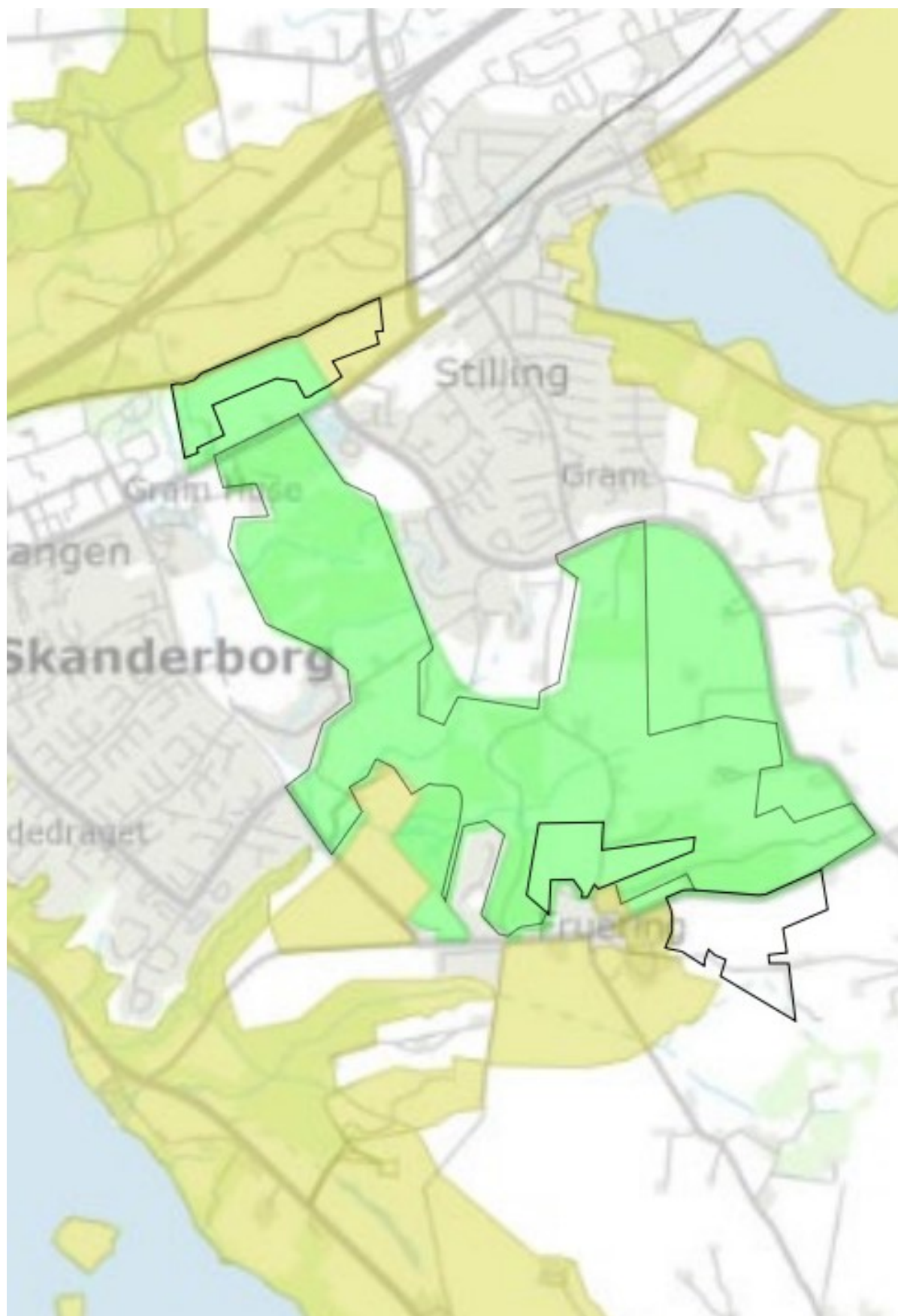
Af Skanderborgs Kommuneplan 2021-2032 fremgår det, at landskabets dannelsesform ikke må sløres inden for et sådant område. Naturstyrelsen oplyser, at planerne for skovrejsningen er blevet til i dialog med Skanderborg Kommune, og at der er planlagt efter, at skovrejsningen som helhed skal understøtte og forbedre oplevelsen af landskabets former og de naturgivne og kulturhistoriske overlejringer. Skovbevoksningen er derfor nøje indpasset i landskabet, så udsigter og terrænformer fortsat kan ses og visse steder endda fremhæves. Naturstyrelsen vurderer derfor, at skovrejsningen ikke vil ødelægge eller slører de karakteristiske landskabsformer i området. Miljøstyrelsen er enig i dette og vurderer, at der tages hensyn til landskabets dannelsesformer og at bevoksning og lysåbne arealer er planlagt så de sikre fortsat udsyn til disse.

Den nordlige del af delområdet ved Stilling Landevej ligger inden for et støjbelastet areal.

Det fremgår af bestemmelser i kommuneplanen, at inden for støjkonsekvenszonerne må der ikke etableres støjfølsom arealanvendelse, herunder bygges boliger og lignende, med mindre den fremtidige anvendelse sikres mod støjgener. Modsat må der heller ikke udlægges arealer til potentielt støjende anlæg og aktiviteter tæt på eksisterende støjfølsomme anvendelser.

Miljøstyrelsen vurderer, at skovrejsningen ikke falder ind under denne kategori, da området ikke vil støje når det er opført.

Ved delområdet Stilling Landevej er 6,5 ha (del af matr. 5c Gram, Skanderborg Jorder) af området for udvidelse af Anebjerg Skov udpeget som uønsket skovrejsningsområde. Det fremgår af ansøgningsmaterialer, at Skanderborg Kommune har meddelt, at arealets planstatus ændres til skovrejsning ønsket. Ændringen er begrundet i, at den planlægningsmæssige status er ændret fra at være perspektivareal for byformål til nu at være omfattet af kommuneplanramme til rekreative formål.

Figur 15. Udklip fra ansøgningsmateriale: Udpegning af skovrejsning ønsket (grøn), uønsket (gul) og neutral (ingen farve).

Respektafstande og landskabelige hensyn

Af ansøgningsmaterialet fremgår det, at de lysåbne arealer i alle tre delområder er planlagt med afsæt i tracéerne for jordlagte fjernvarmeledninger, spildevandsledninger, kloakering, elkabler og fibernet. Det betyder, at de åbne strøg er tilpasset, så de respekterer sikkerheds- og respektafstande til de tekniske anlæg. Desuden oplyser Naturstyrelsen, at de åbne støg er udformet så de skaber sigtelinjer og brede overgangszoner mellem skov og åbne arealer af stor værdi for biodiversiteten og oplevelsen af landskabet.

Rekreative forhold

I delområdet ved Stilling Landevej bliver der som tidligere nævnt anlagt et MTB-spor, der forlænger et allerede eksisterende MTB-spor i de tilhørende skove Mallinggård Skoven og Baneskoven. Naturstyrelsen oplyser, at MTB-sporet knytter sig til et nyt Trailcenter i Skanderborg Fæled der indvies i september. Trailcenteret er placeret i Fælleden fordi man her kan trække på den store parkeringskapacitet der er knyttet til rådhuset, Skanderborg arena og øvrige idrætsfaciliteter. Det forventes dermed ikke at projektet genererer ekstra trafik inden for projektområdet, da der er i stedet er tænkt i optimering og synergi med allerede eksisterende parkeringsmuligheder i nærområdet.

Naturstyrelsen har ikke oplyst, og Miljøstyrelsen har ikke kendskab til andre historiske, kulturelle, arkæologiske eller geologiske landskabstræk inden for projektområdet, som kan blive væsentligt påvirket af projektet.

Oversvømmelsesrisiko

Projektet er ikke placeret i et område, der i kommuneplanen er udpeget som område med risiko for oversvømmelse dvs. at der ikke er behov for vurdering af eventuelle afværgeforanstaltninger mod oversvømmelse eller erosion i forbindelse med projektet.

Kumulative påvirkninger

Det ansøgte er en udvidelse af den bynære skovrejsning Anebjerg Skov. Formålet med skovrejsningen er at opnå en samlet positiv påvirkning af miljøet i forhold til landskabskarakter, grundvand, drikkevandsinteresser og overfladevand, folkesundhed, klimatilpasning og naturindhold.

Miljøpåvirkning på tværs af landegrænser (Espoo)

Projektet vurderes ikke at have grænseoverskridende miljøpåvirkninger, idet det ikke forårsager emissioner til miljøet, samt at den visuelle påvirkning er af stærk lokal karakter.

Samlet vurdering

Projektet vurderes ikke at påvirke Natura 2000-områdernes udpegningsgrundlag eller bilag IV-arter. Projektet vil heller ikke påvirke rødlistede eller andre fredede arter negativt.

Der vurderes ikke at ske negative tilstandsændringer i omkringsliggende naturområder omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 som følge af realisering af projektet. Der forventes ikke væsentlige gener for befolkningen i området i hverken anlægs- eller driftsfasen, ligesom projektet ikke generer emission eller udledning af stoffer til luften eller våde recipienter. Projektet vurderes ikke at medføre negative tilstandsændringer i målsatte vandforekomster, ligesom det ikke hindrer målopfyldelse herfor.

Det er derfor Miljøstyrelsens vurdering, at det anmeldte projekt ikke er omfattet af krav om miljøvurdering, da det ud fra det oplyste ikke vil kunne få en væsentlig indvirkning på miljøet.

Høring

Miljøstyrelsen har foretaget en høring af Skanderborg Kommune, Museum Skanderborg og Aarhus Stift i perioden 22. marts 2024 til og med den 10. april 2024. Der er også foretaget en høring af mulige berørte parter i samme tidsperiode.

Der er indkommet høringssvar fra Skanderborg Kommune og Museum Skanderborg. Aarhus Stift har meddelt, at de ikke har nogen bemærkninger til projektet.

Skanderborg Kommunes kommentarer

I relation til genskabelse af det fugtige strøg i delområdet nord for Fruering, og dermed åbning af hoveddrænet, gør Skanderborg Kommune Naturstyrelsen opmærksom på, at åbning af rørlagte vandløb kræver behandling efter vandløbslovens bestemmelser, og at ansøgning om dette skal sendes til kommunen.

Miljøstyrelsen har bedt Naturstyrelsen forholde sig til dette og Naturstyrelsen bemærker, at de er bevidste om, at åbning af hoveddrænet kræver behandling efter vandløbslovens bestemmelser hos Skanderborg Kommune.

I relation til afsnittet om kulturhistorie og fortidsminder bemærker Skanderborg Kommune desuden, at hvis der inden for projektområdet findes gravhøje, der afkaster fortidsmindebeskyttelseslinjer efter naturbeskyttelseslovens § 18, så skal der søges om forudgående dispensation, inden realisering af projektet. Det samme gælder for diger, der er beskyttet efter museumslovens § 29 a. Kommunen gør derfor opmærksom på:

- At såfremt der plantes eller terrænreguleres inden for 100 m fra foden af en beskyttet gravhøj, så skal der søges om dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 18.
- At såfremt der plantes eller terrænreguleres inden for 3 m fra foden af et beskyttet dige, skal der søges om dispensation fra museumslovens § 29a.

Det fremgår af afsnittet "Kulturhistorie og fortidsminder" at Naturstyrelsen oplyser, at der i nærheden af delområdet nord for Fruering ligger en fredet rundhøj, der afkaster en 100 m beskyttelseslinje, som overlapper med projektområdet. Denne påvirkes ikke af projektet, og der plantes ikke inden for beskyttelseszonen omkring gravhøjen. Det fremgår ligeledes af afsnittet, at alle diger opretholdes, og at der ikke sker anlægstiltag, der bryder digerne.

Miljøstyrelsen vurderer samlet set ikke, at Skanderborg Kommunes høringssvar sammenholdt med Naturstyrelsens supplerende bemærkninger hertil giver anledning til ændringer i konklusionerne i det udkast til afgørelse, der har været sendt i høring.

Museum Skanderborgs kommentar

Museum Skanderborg har en enkelt kommentar som vedrører anlæggelse af stier og veje i skovrejsningsområderne og eventuelt øvrigt jordarbejde. Museet bemærker, at i de senere år er stier og veje anlagt højt således at der ikke graves ned igennem muldlaget til undergrunden, og hvis det fortsat er måden Naturstyrelsen anlægger deres stier og veje på, så har Museet ingen bemærkninger til projektet. Museet vil dog gerne have mulighed for at bese de muldafrømmede tracéer, når Naturstyrelsen går i gang med anlæg af stier.

Det fremgår af afsnittet "anlægsaktiviteter" at udgravning af stikasser kun sker i 10 cm dybde, hvorfor dette ikke giver anledning til yderligere ændringer om dette.

Naturstyrelsen har supplerende oplyst, at de som en sædvane informerer Museum Skanderborg, når de går i gang med stianlæg og øvrigt jordarbejde.

Miljøstyrelsen vurderer samlet set ikke, at Museum Skanderborgs høringssvar sammenholdt med Naturstyrelsens supplerende bemærkninger hertil giver anledning til ændringer i konklusionerne i det udkast til afgørelse, der har været sendt i høring.

Offentliggørelse

Miljøstyrelsens afgørelse offentliggøres udelukkende digitalt. Materialet kan tilgås på Miljøstyrelsens hjemmeside www.mst.dk. Offentliggørelsen finder sted den 17. april 2024.

Offentligheden har adgang til sagens øvrige oplysninger med de begrænsninger, der følger af lovgivningen.

Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet for så vidt angår retlige spørgsmål af enhver med retlig interesse i sagens udfald samt af landsdækkende foreninger og organisationer, der som formål har beskyttelsen af natur og miljø eller varetagelsen af væsentlige brugerinteresser inden for arealanvendelsen og har vedtægter eller love, som dokumenterer deres formål, og som repræsenterer mindst 100 medlemmer, jf. miljøvurderingslovens § 50.

Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.naevneneshus.dk/. Klageportalen ligger også på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk.

Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr, på 900 kr. for private og 1800 kr. for virksomheder og organisationer. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Du kan læse mere om gebyrordningen og klage på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside (<https://naevneneshus.dk/start-din-klage/miljoe-og-foedevareklagenaevnet/vejledning/>).

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der ikke modtages gennem Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Miljøstyrelsen, som videresender anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, der træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Klagen skal være modtaget senest fire uger efter offentliggørelsen af afgørelsen dvs. den 15. maj 2024.

Betingelser mens en klage behandles

Klage over afgørelsen har ikke opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer noget andet. Det betyder, at du kan handle efter Miljøstyrelsens afgørelse. Udnytter du afgørelsen, indebærer dette ingen begrænsning i klagenævnets mulighed for at ændre eller ophæve afgørelsen. Hvis nævnet tillægger en klage opsættende virkning, skal du afvente nævnets afgørelse før det anmeldte projekt kan gennemføres, og nævnet kan i den forbindelse påbyde påbegyndte bygge- og anlægsarbejder standset.”

Miljøstyrelsens afgørelse kan indbringes for domstolene inden 6 måneder fra afgørelsens offentliggørelse, jf. miljøvurderingslovens § 54. På www.domstol.dk findes vejledning om at anlægge en retssag ved domstolene.

Kopi til:

Skanderborg Kommune
Museum Skanderborg
Aarhus Stift

Bilag:

Bilag 1: Ansøgning

Bilag 2: Projektbeskrivelse

Bilag 3: Samlet oversigt over supplerende oplysninger

Med venlig hilsen

Miljøstyrelsen

Camilla Edahl Frederiksen

Miljøvurdering | Landskab og Skov